

የጥበብ ሥነ-ጽሑፍ

አንደኛ መጽሐፍ

ፋት

አስቴር

መካብብ

ሰቆቃው ኢርምያስ

መጋለፍ መጋለፍ

ለከፍተኛ ፍል

አንደኛ ዓመት

መግቢያ

ይህ መጽሐፍ በሩት፤ አስቴር፤ መከብብ፤ ሰቃይ ኤርምያስና መጋለፍ መጋለይ ለሚገኙት ትምህርቶች ሰፊ ያለ ትርጉም ይሰጣል። የየመጽሐፉን ትምህርት ስለሚያተኩር የብሉይ ኪዳን መክፈቻ የተሰኘው መጽሐፍ ከሚያቀርበው ትምህርት ለየት ያለ ነው።

እነዚህ አምስት መጻሕፍት እንደ ጥልቅ ውኃ ናቸው። ላይ ላይን ብቻ የሚመለከታቸው ሰው ተራ ታሪኮችን ብቻ ያገኛቸዋል። ነገር ግን እያንዳንዱ መጽሐፍ ለሚገጥሙን አሻሚና ውስብስብ ጥያቄዎች አርኪ መልሶች ያቀርባል።

መምህርም ሆነ ተማሪዎቹ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኘውን ምንበብ ደጋግመው ማንበብ አለባቸው። መጽሐፍ ቅዱስ የሚያቀርበውን ትምህርት እስክንረዳ ድረስ ከትምህርቶቹ በሚነሳው ውይይት በሚገባ ለመሳተፍ አንችልም።

የየመጽሐፉን ትምህርት ለመረዳት ስለምንፈልግ ያቀረቡትን ጥያቄዎች መሠረት በማድረግ ሰፊ ውይይት ማካሔድ ይጠቅማል፤ መልሶችን ብቻ ማጥናት በቂ አይደለም። እያንዳንዱ መጽሐፍ ለሕይወትህ ጥያቄዎች የሚያቀርባቸውን መልሶች ፈልገህ ተጠቀምባቸው።

የአዘጋጃዎች ምዕትና ጸሎት ከዚህ ጥናት ሕይወትህ እንደሚባረክ ነው። ከዚያም የቀሰምሃቸውን ትምህርቶች ለሌሎች ለማካፈል ሳትጓጓ አትቀርም።

ማውጫ 78

አጠቃላይ መግቢያ.....	1
መጋለጥ መጋለጭ.....	2
መጽሐፈ ሩት.....	14
መክብብ.....	24
ሰቆቃወ ኤርምያስ.....	34
አስቴር.....	43
መልሶች.....	48

የጥበብ ሥነ - ጽሑፍ

አጠቃላይ መግቢያ

አይሁዳውያን የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትን በሁለት ክፍል ይከፍላቸዋል። ይህም አከፋፈል የህግ መጻህፍትና የነቢያት መጽሐፍት በሚል የተለየ ይሆናል። ሆኖም ግን እነዚህ ሁለት ክፍሎች የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትን ሁሉ ጠቅልለው አይዙም። በመሆኑም በነዚህ ሁለት ክፍሎች የማይመደቡትን «ቅዱሳት መጻሕፍት» በማለት ይጠሩአቸዋል። ለእኛ ግን ይህ ቅዱሳት መጻህፍት የሚለው ቃል በመጽሐፍ ቅዱሳችን ከዘፍጥረት እስከ ራዕይ ያሉትን መጻሕፍቶች በሙሉ የሚጠቀልል በመሆኑ ለአጠቃቀም አስቸጋሪ ይሆንብናል ማለት ነው። አይሁዳውያን ግን ቅዱሳት መጻሕፍት ብለው የሚጠሩአቸውን መጻሕፍት በሶስት ክፍል ይከፍሉአቸዋል። የመጀመሪያው ክፍል «የእውነት መጽሐፍ» ይባላል። ይህም መዝሙረ ዳዊትን፣ ምሳሌንና የኢዮብ መጽሐፍን ይመለከታል። ሁለተኛው ክፍል ደግሞ «ጥቅልል» ይባላል፤ ምክንያቱም በዚህ ክፍል የሚመደቡት መጻህፍት አምስት ሆነው ሁሉም በአንድ ጥቅልል መጽሐፍ ስለሚያዙ ነው። እነዚህም አምስት መጻህፍት መጋልየ ዘሰሉሞን፣ ሩት፣ ሰቆቃው ኤርምያስ፣ መክብብና መጽሐፈ አስቴር ናቸው። ሶስተኛው ክፍል የዳንኤልን፣ እዝራን፣ ነህምያንና መጽሐፈ ዜና ቀዳማዊና ካልእን ይይዛል። እኛ ግን ክፍል አንድና ሁለት የጥበብ ስነጽሑፍ ብለን ጠርተናቸዋል። ይህንም ለማድረግ የሚያበቃን ልዩ ምክንያት አለን።

በብሉይ ኪዳን ያለው ህግ በእግዚአብሔርና በእስራኤል ሕዝብ መካከል ያለው ግንኙነት ዋናው መሠረት ነው። ነቢያት ግን እረኞች ናቸው። እነርሱም የሕግን መጽሐፍ እያብራሩ ለህዝቡ ያሣውቃሉ። ይህም ብቻ አይደለም፤ ህዝቡ የእግዚአብሔርን ሕግ መጠበቅ እንዲችሉ ይረዱታል። በረከት ያለው የጥበብ ስነ ጽሑፍ መልእክቱን ልዩ በሆነ መንገድ ነው የሚያቀርብለን። ብዙሃም ሁኔታ ከጽሑፉ ላይ ላዩን አንድ ዓይነት ታሪክን ስንመለከት ከዚህ ታሪክ በስተጀርባ ግን ጥልቀት ያለው መልእክትንና ትርጉምን ከውስጥ እናገኛለን። ትርጉሞቹ ግን ስውር ምስጢር አይደሉም። ይህ ከውጫዊው ታሪክ ስር የሚገኘው ትርጉም በሕግጋትና በነቢያት መጽሐፍ ከሚገኙት መልእክቶች ጋር አብሮ የሚሄድና የሚዛመድ ነው እንጂ የሃሳብ መለያየትን አያሳይም።

መኃልየ መኃልይ

ክፍል 1 መግቢያ

1. በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከምናገኛቸው መጽሐፎች ሁሉ ሰው ከሌት ጋር ስለሚኖረው ፍቅር መኃልየ መኃልይ የተባለው መጽሐፍ ብቻውን የሚናገር መጽሐፍ ነው። በመጽሐፉ ውስጥ ያለው መልእክት በገጥምና በዚግ መልክ የቀረበ በመሆኑ አተረጓጎሙም እንደ ገጥምና ዜግ በሆነ መንገድ መወሰድ አለበት። እግዚአብሔር ስለወንድና ሴት ግንኙነት የሰጠውን መመሪያ በመከተሉ የተፈጥሮውን ፍቅር ወደ አዲስ ደረጃ ከፍ በግድረት ልዩ መልክ ይሰጠዋል።
2. የመኃልየ ዘሰሎምን ከብሉይ ኪዳን መጻህፍት አንዱ ሆኖ መቆጠሩ የሚያመለክተን እግዚአብሔር ሰው በሚሆነውና በሚያገኘው በያንዳንዱ ነገር ሁሉ የሚያገባው መሆኑን ነው። እምነታችንም በምንኖረው ሕይወት ተገልጾ መታየት ይኖርበታል።
3. በወንድና በሴት መካከል ያለውን የእውነተኛ ፍቅር ትክክለኛነትና ባህርያት ክቡርነት ለመግለጽ እግዚአብሔር በጥበቡ በቅዱሣት መጻሕፍት ውስጥ አንድ መጽሐፍ አስተምጧል። ይህም እግዚአብሔር ለሰው ያለውን ፍቅር በመጠኑ ያንፀባርቃል። መጽሐፉ እውነተኛ ፍቅር የሚገልጽ ሲሆን ከሰው ፍቅር የሚበልጠውን ያሳስበናል።
4. መኃልየ ዘሰሎምን ከልክ ያለፈ የገብረ ሥጋ ሁኔታንና መልካም ጥሩም የሆነውን ሥጋዊ የሆነ የሰው የፍቅር ፍላጎት የሚያወግዘውን አመለካከት ሚዛናዊ በሆነ መልክ አቅርቦታል። እነዚህ ሁለቱም እግዚአብሔር ለእውነተኛ ፍቅር ከሰጠው ሚዛናዊ ኑሮ ሰውን የሚያሸጉ አመለካከቶች ናቸው።
5. የመጽሐፉ ዓላማ ፍቅር ነው። ስለዚህም በመጽሐፉ ውስጥ ተጽፎ የምናየው የፍቅር መልእክት በክርስቶስና በሚያምኑት መካከል ያለውን የፍቅር ግንኙነት በሥዕላዊ መልክ ቀርቦ እንመለከታለን ግለት ነው።
6. መኃልየ መኃልይ ታሪካዊ መሠረት ያለውና መንፈሣዊ ባህርይን የተሞላ መጽሐፍ ነው። የመጽሐፉ መንፈሣዊ ባህርይ ግለትም በክርስቶስና በርሱ ቤተክርስቲያን ያለው ግንኙነትና አንድነት መታየትና መገለፅ የቻለው ታሪካዊ የመጽሐፉ መሠረት ከመንፈሣዊው መልእክት ጋር ያልተነጣጠለ ስለሆነ ነው።
7. መጽሐፈ መክብብ መንከራተትን፤ መፈለገንና ወዲያና ወዲህ መመልከትን የመሳሰሉትን በሰው ህይወት የሚታዩትን ሁኔታዎች በመግለጽ ይናገራል። መኃልየ መኃልይ ግን በአንፃሩ ክፍለጋና መንከራተት ማረፍን ያመለክታል። በመክብብ መጽሐፈ ሰሎሞን የሚነግረን ራሱን ለማርካት ሲል የሞከራቸውን ብዙ ነገሮች ዝርዝር ሁኔታ ነው። ከዚህ የተነሣ ብዙ ሚስቶችን ሰብስቦ ዝር። ነገር ግን በመኃልየ ዘሰሎምን እንደሚገልፀው እውነተኛ ፍቅር አንድ ለአንድ ባለው መሰጣጣትና በሚታየውም ታማኝነት መሆኑ ነው።

ጥያቄዎች

1. የመኃልፍ መኃልፊ ዋና መልእክት ምንድነው?
2. ይህ ዋነኛ መልእክት እግዚአብሔር ለሰው ያለውን ሁኔታ እንዴት ያመለክታል?
3. ስለ እግዚአብሔር ምን ዓይነት ነፃብራቅ በመጽሐፉ ውስጥ እንመለከታለን?
4. መጽሐፉ ሚዛናዊ የሆነ አመለካከትን በየትኞቹ ሁለት ነገሮች ነው የሚሰጠው?
5. የመኃልፍ ዘሰሎጦን መሠረት ምንድነው? ውስጣዊ መልኩስ?

ማስታወሻ:- የጥያቄዎቹ መልስ ከመጽሐፉ በስተጀርባ ይገኛሉ።

ክፍል 2

መኃልፍ ዘሰሎጦን የሚመለከታቸው ነጥቦች

1. በየትኛውም ትውልድ እንደምንመለከተው በወንድና በሴት መካከል ያለው ግንኙነት የተበላሸ ነው። ደጋግሞ እንደሚታየው የዚህ ውጤት መጨቀንና አለማከበር ነው።
2. ሥጋዊ የሆነው ፍቅር የግንኙነት ክብር ላይመለከት የገብረ ሥጋ አስፈላጊነት ያነሳል። የሥጋ ፍቅር ከመለኮታዊ መመሪያ ውጭ ቢሄድ መጨረሻው ፍትወት፤ ከአንድ በላይ ሚስት ወይም ባል ማግባትና አለመተግመንን ይፈጥራል።
3. በዚህ ዓለም ስለፍቅር ያለው አመለካከት በመለኮታዊው ስርዓት በሚመራው ግንኙነት ላይ እንቅፋትን ይፈጥራል። በዚህ አለም ርኩሰትና የንጽህና ጉድለት እስካሁን ድረስ መኃልፍ መኃልፊ ያስፈልገናል። መሃልፊ እርካታ ያጣውን ህይወትና እርካታን የሚያገኘው እንደምን እንደሆነ ያመለክታል። መጽሐፉ በፍቅር የተመሠረተ ግንኙነት እንደሚቋረጥና እንደሚታደስም ያመለክታል።
4. አለማችን በንደለና እውነተኛ እርካታን ሊያመጡ በማይችሉ በሰዎች መካከል ያሉ ግንኙነቶችን የተሞላ ነው። ግጭቶች፤ አለመግባባትንና መናኛ ግንኙነቶችን በሰዎች መካከል ባሉ ግንኙነቶች በርከት ብለው እናያቸዋለን።
5. ሰው ከፈጣሪው ጋር የሚኖረው ግንኙነት በሚመለከት ሁልጊዜ ጥያቄ ይነሳል። በተለያዩ ጊዜያት ሰዎች ይህን ጥያቄ ይጠይቃሉ።

ጥያቄዎች

1. ከመለኮታዊ ሥርዓት ውጭ የፍቅር ግንኙነት ቢካሄድ ምን ዓይነት ውጤቶች ያስከትላል?
2. ስለተቋረጠ ግንኙነት መሃልፊ ዘሰሎጦን ምን ያሳያል?
3. የዚህን መጽሐፍ አስፈላጊነት የሚያመለክተው በአለም የሚታየው ሁኔታ ምንድነው?
4. በየትኛውም ዘመንና ትውልድ ሰዎች የሚጠይቁት በማንና ማን መካከል ስላለ ግንኙነት ነው?

ክፍል 3

ትምህርት ከእስራኤል ሕይወት

1. ከባድ አገር ሚስቶችን በመውሰዳቸውና ከአንድ በላይ ሚስት በማግባታቸው ባድ የሆኑ አግልከትንና የአህዛብን ሃይማኖት እንዲከተሉ አደረጋቸው። ይህም እስራኤል ከእግዚአብሔር ጋር ያላትን ቃል ኪዳን እንድትሰብር አድርጓታል።
2. ንጉሥ ሰሎሞን ባድ ሚስቶችን በማግባቱ ከእግዚአብሔር ጋር የነበረውን ቃል ኪዳን አበላሸ። እንዲህ ያለው ጋብቻ ከቃል ኪዳን ውጭ የተደረገ ጋብቻ ነው፤ 1ኛ ነገስት 11:1-11። ከአህዛብ ሴቶች በመውሰድ ማግባትና የነርሱንም ጣኦታት ማምለክ በመጨረሻ ያስከተለው ነገር ቢኖር ወደ ባድ አገር በገዞት መወሰድን ነው። በተጨማሪ 2ቶር.6:14-16ን ተመልከቱ።
3. በብሉይ ኪዳን እስራኤላውያን ከባድ አገር ወስደው ያገቧቸውን ሴቶች እንዲፈቷቸው ታዘው ነበር፤ እዝራ 10:3። አንድ አግብቶ የፈታ ወደ ሌላ ቢሄድና እንደገና ቢያገባ ይህም እንኳ ያድራቱን እንደማርከስ እንደሚቆጠር ተጽፏል፤ ኤርም.3:1። ጌታ ኢየሱስ ሲናገር ሙሴ መፋታትን የፈቀደው በሕዝቡ ልብ ጥንካራ እንደሆነ አስረድቷል፤ ማቴ.19:7-9።
4. እስራኤል ለጌታ እንደምትሆን መሽራ ታይታለች። እስራኤላውያን ከአህዛብ ጋር ሲደባለቁና ጋብቻም ሲያካሂዱ እግዚአብሔር እስራኤልን እንዳመነዘረች ሚስት ቆጥሮ ይናገራል፤ ሕዝቅኤል 16ን በሙሉ አንብቡ።
5. አመንዝራነትንና ከአንድ በላይ የሆነ ጋብቻ በእስራኤል ሕዝብ መካከል ተደጋግሞ የታየችግር ነው። ሳምሶን በደሊላ ተፈትና ነበር። አሞንም የአህቱን የትዕግርን ክብረ ጎፅህና አጉድፎ ነበር። ይሁዳም የልጁን ሚስት ጋለሞታ እንደሆነች በማሰብ ወሰዳት። ዳዊት ቤርሳቤህን ሚስቱ አድርጎ በመውሰድ ባሏን አስገደለው። ሰሎሞን ብዙ በሆኑት ሚስቶቹ ለጌታ እንዳይገዛ ከነበረው መልካም ሕይወት ተወሰደ። ከአንድ በላይ የሆኑ ሚስቶች ሁልጊዜ ቅንሳትንና ግጭትን ይፈጥራሉ። ለምሳሌ ያህል ብንወስድ የአብርሃም ሚስቶች ሣራና አጋር ተጋጭተው ነበር። ዳዊት ብዙ ሚስቶች ነበሩት። በነዚህም መካከል የተወለደው የትኛው የአባቱን ዙፋን መያዝ እንዳለበት በሚመለከተው ነጥብ ላይ ብዙ ጥልና ክርክር ሆኖ ነበር።

ጥያቄዎች

1. በእስራኤልና በእግዚአብሔር መካከል ያለውን ግንኙነት ያበላሸው ምንድነው?
2. እስራኤልን ወደ አህዛብ አገር እንዲበተኑና በገዞት እንዲቆሙ ያደረጋቸው ምንድነው?
3. በብሉይ ኪዳን መፍታት የተፈቀደበትን ሁለት ምክንያት ተናገር።
4. በብሉይ ኪዳን ከአንድ በላይ ያገቡ ሰዎች ሁለት ምሳሌ ስጥ።

ከብሉይ ኪዳን በዝሙት ሁለት ምሳሌዎችን ስጥ። ይህም ያስከተለውን ችግር በመጥቀስ ተናግር።

5. እግዚአብሔር እስራኤልን እንደሚመንዝራ ሕዝብ ለምን ይጠራቸዋል?

ክፍል 4

ዛሬም በአለማችን ተመሳሳይ ዓይነት ችግር አለ

1. ከአንድ በላይ ሚስት ግግሳት ዛሬም ቢሆን በኛ ዘመን ትልቅ ችግርን በመፍጠር ላይ ይገኛል። እግዚአብሔር በመጀመሪያ ያዘዘው ሁለቱ ግለትም አንድ ወንድ አንዲት ሴት አንድ እንዲሆኑ ነው። ይህ ትዕዛዝ ግን በሚጣስበት ጊዜ ቤተሰብ ይፈርሳል፤ የተወለዱት ልጆች ይሰቃያሉ።
2. ዛሬ ያለጋብቻ ሠዎች አብረው በአንድ ቤት መኖር ወይም «ለመከራ» በሆነ ጋብቻ ለጊዜው መኖራቸው የተለመደ የአለማችን ችግር ሆኗል። ዛሬ በአንድ ባገባ ሰውና በአንዲት ባላገባች ሴት መካከል የሚኖር የሥጋ ግንኙነትና በሁለት በህግ ባልተጋቡ ሰዎች መካከል ያለ የግብረ ስጋ ግንኙነት ሕብረተሰቡን ለብዙ በሽታዎች እያጋለጠ ነው።
3. መፋታት የተለመደ ሃገር ሆኗል። ባልና ሚስቶች እግዚአብሔር እንዳዘዘው አንድ ሆነው ለመኖር እንዲችሉ ጋብቻቸውን ከተለያዩ ፈተና ለመጠበቅና ለመጋረድ የሚያደርጉት ጥረት እጅግ በጣም አነስተኛ ሆኖ ይታያል። ይህ ሁኔታ በግንኙነት ብቻ ሳይሆን በሚያምኑ ክርስቲያኖችም የሚታይ እውነት ነው።
4. በክርስቲያንና በግንኙነት መካከል የሚከናወን ጋብቻ ለብዙ ደስተኛ ለግያደርግና ቆይቶም መለያየትንና መፋታትን ለሚያስከትል ጋብቻ የሚመራ ዋነኛ ምክንያት ነው።
5. እግዚአብሔር ለወንድም ሆነ ለሴትም የሰጠውን የየበኩላቸውን ድርሻ የሚያመለክተውን ሥርዓት ለመቀበል አለመፍቀድ መለያየትንና በሐዘን የተጎሣፋሉ ልጆችን ያመጣል።

ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር የደንገገው አንድ ወንድና አንዲት ሴት በጋብቻ አንድ እንዲሆኑ ነው። ይህ ባለመጠበቁ ምን ዓይነት አስከፊ የጤና ችግሮች በመታየት ላይ ይገኛሉ?
2. የመፋታት፤ ሳይጋቡ በግብረ ሥጋ ግንኙነት መጠመድና አግብተው እያሉ ሚስት ያልሆነችን ወይም ባል ያልሆነውን በግብረ ሥጋ መገናኘት የተለመደ በመሆኑ በዚህ ዘመን ክርስቲያኖችን ምን ያህል ጎድቷቸዋል?
3. ወንድም ሆነ ሴት በእግዚአብሔር ትዕዛዝ የተሰጣቸውን ድርሻ ባይቀበሉ ምን ይከተላል?
4. የትኛውን የእግዚአብሔርን የጋብቻ ሥርዓት ሲጥሉ ነው ብዙ ክርስቲያኖች በመፋታት ትዳራቸው የሚፈርሰው?

ክፍል 5

አጠቃላይ መልስ

1. እግዚአብሔር ለየአለቱ ኑሮአችን መመሪያዎችና ሥርዓቶች አሉት፤ እነዚህም የሚከተሉት ናቸው፡-
ሀ. በሕብረት ስንኖር በፍቅር መኖር ይኖርብናል፤ ኤፌ. 5:2።
ለ. በሀይወታችን ሥርዓተ ወጥነትም ሆነ የንጽሕና ጉድለት መታየት የለበትም፤ ኤፌ. 5:3።
ሐ. እያንዳንዱ ወንድ የራሱ ሚስት፤ እያንዳንዷም ሴት የራሷ ባል ሊኖራቸው ይገባል፤ 1ቆሮ. 7:1።
2. የእግዚአብሔር ትዕዛዛት ለእኛ እጅግ መልካም የሆኑ ትዕዛዛት ናቸው። እነርሱንም ልንታዘዛቸው አስቸጋሪ አይሆኑብንም። እርሱም ታዘን መኖር የሚያስችለንን ፀጋ እንደሚሰጠን ቃል ገብቶልናል።
ሀ. እግዚአብሔር እንዲህ ይላል «ቀንበረ ልዝብ ሸክሜም ቀላል ነውና»፤ ግቴ. 11:30።
ለ. «በእናንተ መልካምን ሥራ የጀመረው እስከ ኢየሱስ ክርስቶስ ቀን ድረስ እንዲፈጽመው ይህን ተረድቼአለሁና»፤ ፈልጵ. 1:6።
3. ግለሠቡ ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረው ግንኙነት የነገር መሠረት ነው። ሌላው ነገር ሁሉ የሚመነጨው ከዚሁ ነው።
ሀ. ሕይወታችንን ንፁህ አድርገን ለመያዝ በእርሱ ግለትም በኢየሱስ መኖር አለብን፤ ዮሐ. 15:4-5፤ 1ኛ ዮሐ. 3:6ና 2ኛ ዮሐ. 9።
ለ. በመንፈስ ብንመላለስ የስጋን ፍላጎት ከቶ እንፈፅምም፤ ገላ. 5:16።
4. የሚቀጥለው አስፈላጊ ግንኙነት ሰው ከቤተሰቡ ጋር ያለው ግንኙነት ነው።
ሀ. ወንዶች ሚስቶቻቸውን መውደድ አለባቸው፤ ኤፌ. 5:28፤ መክብብ 9:9 እና 1ጴጥ. 3:7።
ለ. ሴቶች በጌታ ባሉቻቸው ለሆኑ መገዛት አለባቸው፤ ኤፌ. 5:22፤ ቆላ. 3:18 እና 1ኛ ጴጥ 3:9።
ሐ. ልጆች ለወላጆቻቸው መታዘዝ አለባቸው፤ ኤፌ. 6:1-2።
5. ከእግዚአብሔርም ሆነ ከሌሎች ሰዎች ጋር ያለን ግንኙነት እረፍትንና እርካታን ያመጣልናል። እግዚአብሔርም ለሚታዘዙት በረከትን እንደሚሰጣቸው ቃል ገብቷል፤ ኢያሱ 1:8። የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ መጠበቅ በፍቅር እንድንኖር ያስተምረናል፤ ዮሐ. 15:10።

ጥያቄዎች

1. ለየአለቱ ኑሮአችን የምንጠቀምባቸው እግዚአብሔር የሰጠን ሶስት መመሪያዎች ምን

ምን ናቸው?

2. እግዚአብሔር ለኑሮ የሰጠንን መመሪያ ብንታዘዝ ምን ቃል ገብቶልናል?
3. ከእግዚአብሔር ጋር ያለን ግንኙነት የመጀመሪያና ዋነኛ ለመሆን ለምን አስፈለገ?
4. በእግዚአብሔርና በሰው በመካከል ያለ የትክክለኛ ግንኙነት ፍሬ ምንድነው?

ክፍል 6

አጭር ማብራሪያ

መኃልየ መኃልይ በመባል የሚታወቀው የሰሎሞን መዝሙር የእውነተኛ ፍቅር መዝሙር ነው።

የሰሎሞን መዝሙር 1:2-4

እነዚህ ጥቅሶች የሚያመለክቱት ከባላገር ወደ ንጉሥ ሰሎሞን ቤተ መንግሥት የተወሰደች የአንዲት ወጣት ልጃገረድን ንግግር ነው። በዚህ ቤተ መንግሥት ውስጥ ከብዙ ቁባቶች ጋር በመሆን ወጣቷ ሱላማጢስ ልጃገረድ ሌሎቹ ሚስቶች ለንጉሡ በሚሰጡት አስተያየት በጣም ትደነግጣለች። ወጣቷ ልጃገረድ በራሷ ፈቃድ አይደለም ወደ ንጉሡ ቤተመንግሥት የመጣችው። ነገር ግን ንጉሡ ራሱ ወደ ቤተመንግሥቱ አመጣት። ምንም እንኳን የልቧ ናፍቆት ለእረኛ አፍቃሪዋ ቢሆንም ስትናገር ግን እርሱ ልክ አጠገቧ እንዳለ ነው የምታወራው። የኃጢአት አሳብና ሥራ በበዛበት ቤተመንግሥት ውስጥ ንፁሕና ታማኝ ፍቅሯ ለሁሉ መልካም ምላሴ ቢሆን የሾፋባታል።

የሰሎሞን መዝሙር፤ 1:5-7

ወጥቷ ሱላማጢስ ልጃገረድ ለቤተመንግሥቱ አዲስና እንግዳ ነች። ሌሎቹ ሴቶች በርሷ ይቀነባታል። እነርሱ የሚያሣዩትም ሁኔታ እርሷ የተለየ ሁኔታ ያለባት መሆኑ እንድትገነዘብ አደረጋት። ይህች ልጃገረድ በዙሪያዋ ካሉት ሴቶች መለስ በማለት ልክ ለፍቅረኛዋ እንደምታወራ በመሆን መናገር ትጀምራለች። እርሷም በሐዘን መንፈስ ሆና ተለይታው ላለው ፍቅረኛዋ ሐዘኗን ትገልጻለች።

በቤተ መንግሥት ያሉት ሴቶች ግን ከቤተ መንግሥት ወጥታ ወደ ቀድሞ የእረኛ ሕይወት ለመመለስ መመኘቷን በመስማታቸው ልጃገረዲቱን እንደ ሞኝ ቆጠሩዋት።

የሰሎሞን መዝሙር፤ 1:9-2:7

ንጉሡም መጥቶ ይህችን ከእርሻ ቦታ የመጣች ሴት የቀድሞ ፍቅረኛዋን ልትረላ ለማድረግ ቢሞክርም ከንቱ ልፋት ብቻ ይሆንበታል። ንጉሱ ለወጣቷ ልጃገረድ ውበት የሚገባውን መግሣ በመስጠትና ሊያደርግላት የወደደውን ሁሉ ለማድረግ ቃል ኪዳን

በመግባት ያባብላታል። ይህም ሁሉ ሆኖ ልጃገረዲቱ በሚያታልለው የግባቢያ አነጋገር ምንም አትለወጥም። ይልቁንም እውነተኛ አፍቃሪዋን በመናፈቅ ሃሣቧን በርሱ ላይ ብቻ ማድረግን ተጠለች። ከፍቅረኛዋ ጋር የተገናኘችበትን ጊዜ ታስባለች፤ አሁንም ያላት ምኞት ለእረኛ ፍቅረኛዋ ያለ ፍቅር ብቻ ይሆናል።

ልጃገረዲቱ በቤተመንግሥቱ ያሉትን ሴቶች እውነተኛ ያልሆነ ፍቅር ቀስቃሽ እንዳይሆኑ ታላባባቸዋለች። እውነተኛና ታማኝ የሆነ ፍቅር የሚመነጨው ከውስጥ እንጂ ከውጭ አይደለም። እውነተኛ ፍቅር ከሚወዱት ጋር አብሮ መሆንን አብዝቶ ይሻል። ይህ ዓይነት ፍቅር አንድ አማኝ ለጌታው ሊኖረው የሚገባውን የፍቅር ዓይነት ያመለክታል።

መኃልይ፤ 2:8-17

በዚህ ላይ እንደምንመለከተው ልጃገረዲቱ ወደኖረችበት ሐገር ትመለሳለች። እርሷም በዚያ ፍቅረኛዋን አብዝታ ትሻዋለች እርሱም ወደርሷ ይመጣል። ከተለያዩ ጊዜ ጀምሮ ፍቅራቸው አድጎ ነበር። ልጃገረዲቱ ግን ተጠንቅቃ ፍቅራቸውን ከፍትወትና ከሌሎችም ፍቅርን ከሚያበላሹ ነገሮች በመጠበቅ የተወሰነውንና ትክክለኛውን ጊዜ ትጠባባታለች። ክርስቶስም እስከሚመጣ ድረስ ለጌታው ያለው የአማኝ ፍቅርም በጥንቃቄ ፍቅርን ከሚያጠፋ ነገሮች መጠበቅ ይኖርበታል።

መኃልይ 3:1-5

በዚህ ክፍል ምናልባትም ባህልም ሳይሆንም አይቀርም ፍቅረኛዋ መልስን ለመመለስ ዘግይቶባት እንደሆነ ይሰማታል። ከዚህም የተነሣ ትፈልገዋለች ከዚያም ይገናኛሉ። ይህ ክፍል የሚያመለክተን የእርሷን ዓላማና ህይወቷን ማስገዛት የፈለገችበትን ነጥብ ነው።

መኃልይ 3:6-11

ንጉሡ ባለው ክብር ሁሉ ወደ እርሷ መቅረቡ ሰላማጢሷን ልጃገረድ ወደ ራሱ ለመግረክ ያለውን ፍላጎት ያሳያል። ይህም ምንም ዓይነት ሰው ሠራሽ ካልሆነው ንፁህና እውነተኛ የእረኛው ፍቅር ጋር የሚወዳደርበት ትልቅ ጉዳይ ነው።

እውነተኛ ፍቅር ውጫዊ በሆነ የመግረኪያ ዘዴ አይገዛም። ፍቅርም ምንጊዜም በነዚህ ዓይነት ፈተናዎች ሳይፈተን አይቀርም። በዚህም ፈተና የሚያልፈው ጠንካራ ሆኖ የተመሠረተው ፍቅር ብቻ ይሆናል ማለት ነው።

መኃልይ 4:1-16

ሰሎሞን የልጃገረዲቱን ውበት በመግለጽ የዘመረው መዝሙርና ሊሰጣት የፈለገው የባለጠገን ብዛት ከእውነተኛ ፍቅሯ በፍፁም ምንም አልፈተናትም።

ፍቅረኛዋ በመዝሙር ስለፍቅር የገለፀው አገላለፅ ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን ያለውን ፍቅር የሚመስል ነው። እንዲህ ያለው አነጋገር በጋብቻ መተሳሰር ውስጥ እስከተያዙ ድረስ

እጅግ በጣም ውብና መልካም የሆነ ነገር ነው። ቢሆንም ግን ሰዎች በፍትወት ምኞት ይህን የመሰለውን አነጋገር አለአግባብ በመጠቀም ያበላሹታል። ጌታ ቤተ ክርስቲያንን በፍፃሜ ጊዜ በሚኖራት ውበትና ያለእድፈት በሆነው ንፁህ ድንግልናዋ ያያታል፤ 2ቱር. 11:2።

እውነተኛ አፍቃሪዋ የሆነው እረኛው ወዳጇ በዚህ ክፍል እንደምንመለከተው በቤተ መንግሥት ያለውን ክብር ለታ እንድትወጣ ይጠራታል። ለዚህ ጥሪ ልጃገረዲቱ ውዲን መጥቶ የራሱ እንዲያደርጋትና እንዲወስዳት ትጋብዘዋለች። ይህ እረኛ ወዳጅም ጥሪዋን በመቀበል የራሱ አድርጎ ይወስዳታል። ከዚህ በኋላ ሌሎችን ሁሉ በመጋበዝ ከፍቅረኛው ጋር እንድ የሆኑበትን እላት በደስታ ለማክበር የደሰታቸው ተካፋይ እንዲሆኑ ያደርጋል።

የክርስቶስና የአማኝ ግንኙነት በጌታ ጋባዥነትና በአማኝ ፈቃደኝነት ላይ የተመሠረተ ነው። የጌታ እራት የሚያሳየንም ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን ያለውን ፍቅር በሞቱ ገልጾ ያሳያውን ያመለክታል።

መኃልይ 5:1-7

በዚህ ክፍል ያለው ንግግር በህልም የታየ ሳይሆን አይቀርም። ሙሽራው መጥቶ እርሷ ያለችበትን በራፍ ያንኳኳል። ሌሊቱን ለማረፍ ብላ ተኝታ የነበረችው ልጃገረድ ለመከፈት እንዳትችል ያላትን ምክንያት ነግራ እምቢ ትላለች፤ ሆኖም ዘግይታ ስትከፍትለት ግን እርሱ ከበሩ ላይ ፈቀቅ ብሎ አልፎ ነበር። የእርሷ ዘግይቶ መከፈት እርሱን እንዲሄድ ያደረገው መሆኑን በመረዳቷ ወደ ከተማ ሮጣ በመውጣት ልታገኘው ትሞክራለች። የከተማይቱ ጠባቂዎች ይዘልፏታል፤ እርሷም ውዲን ለማግኘት ይሣናታል።

ብዙ ጊዜ ክርስቲያኖች ከጌታ ጋር ባላቸው ግንኙነት ደካሞችና ግድየለሾች ይሆናሉ። እርሱም የልባቸውን በር በማንኳኳት ለሚያደርገው ጥሪ መልስ አይሰጡትም። ክርስቶስ እርሱን በግድ ወደ ራሱ ሕዝብ ህይወት አያመጣም። ይህም ስለሆነ ክርስቲያኖች ጌታን ለመቃወምም ሆነ ለመቀበል ነፃ ናቸው። ይህ ክፍል የሚያስተምረን ነቅቶ የመጠበቅ አስፈላጊነትና ግድየለሽነትን በፍቅር ያለን ግንኙነት እንዴት እንደሚያጠፋ ነው።

መኃልይ 5:8-6:3

ሱላማጢሷ ልጃገረድ ከህልሟ ስትነቃ ፍቅረኛዋን እንዲያፋልጓት ቤቶቹን ትለምናለች። እነርሱም በማፌዝ «እንችን መርዳት ምን ያስፈልጋል? ያንች ወዳጅ ከሌላ ወዳጅ ይልቅ በምን ይለያል?» ብለው ይጠይቋታል። ልጃገረዲቱ ለፍቅረኛዋ የምትሰጠው ገለፃ አስተሳሰቧ ሁሉ በእርሱ ምን ያህል እንደተያዘ ያመለክታል። ቤቶቹም በማፌዝ «ከአንቺ ጋር እንፈልገው ዘንድ ውድሽ በየት አቅጣጫ ሄደ?» ብለው ይጠይቋታል። ምንም እንኳ የት እንደሄደ አቅጣጫውን ባታውቅም ፍቅር ከእርሱ ጋር እንዳስተሳሰራት ይገባታል።

አንዳንድ ጊዜ ለአማኝ ጌታ እንደተለወጠ ወይም ጥሎት ሩቅ እንዳለ ሆኖ ሊሰማው ይችላል። ቢሆንም ግን የፍቅር እጁ ከአማኙ ጋር አብሮት ስለሚሆን መንፈሳዊው ግንኙነት አይቋረጥም።

አላግጂ ጥበብ እንድን የተጻረጠ ሀብረት ለማደስና ለመገንባት በትክክል የሚረዳ አይሆንም። ከኒታ ጋር ያለህ ሀብረት ሲበላሽ የተበላሸውን ነገር በፈቀዱ አስተካክል! ሌሎችም መስተካከል የሚኖርባቸውን ሁሉ ግስተካክል እንድትችሉ የእርሱን እርዳታ ጠይቁ።

መኃልይ 6:4-8:4

ንጉሥ ሰሎሞን የሱላማጢሷን ልጃገረድ ፍቅር ለመግረክ ጥክር ነበር። ሆኖም ግን ሱላማጢስ ልጃገረድ ለእረኛ ወዳጁ ያሠዘነውን ገፅህናና ታግኝነት ለሰሎሞን ትልቅ የሆነ ትግግር ነበር። ምንም እንኳን ግባበሉን ሰሎሞን ቢተገልጽ አስተሳሰቧንና ታግኝነቷን ከእውነተኛ አፍቃሪዋ ሊመልሰው ፍፁም አልቻለም። እንደርሷ ያላች ልጃገረድ በቤተመንግሥቱ ሁሉ በጭራሽ አገኝቶ እንደግያውት ሰሎሞን ይናገራል፤ መኃልይ 6:8-9።

ይህም ሁሉ ሆኖ ከቅንነት ላልመነጨው ለሰሎሞን ምስጋናና ውዳሴ ልጃገረዱት መልስን አትሰጥም። እርሷ ግን እዘውትራ እውነተኛ አፍቃሪዋን ብቻ ታስባለች። የንጉሡ ቤተመንግሥት ለእርሷ እንግዳ ነገር ነው። የርሷ የልብ ምቹት በባላገር ሆኖ በዚያ ያለውን ግዴታና፤ ወይትንና እውነተኛ ወዳጇን መናፈቅ ነው።

አለምና ክፋቱ ክርስቲያንን ለክርስቶስ ሊናረው ከሚገባ ታግኝነት ይፈታተነታል። ቢሆንም ግን ክርስቶስ ፍቅር እጥኙን ወደኒታ ይሰበጥል። ለክርስቲያን ይህ አለም ፍፁም እንግዳና ለመኖርም የግያስመኝ ሥፍራ መሆን ይኖርበታል።

ልጃገረዱት ፍቅሯን ለእውነተኛ አፍቃሪዋ ለመግለፅና ለመስጠት ትናፍቃለች። በዚህም ሁኔታ የምንመለከተው ወደቀድሞ መናሪያዋ ወደመጣችበት አገር ለመሄድ ሰሎሞን የፈቀደ የሚመስል እንደሆነ ነው።

መኃልይ 8:5-14

ቀድሞ ወደምትኖርበት አገር ከተመለሰች በኋላ ልጃገረዱት ከእውነተኛ ወዳጇ ጋር ትተግመራለች። በፍቅር ከተግመሩበት ከመጀመሪያው ቀን አንሥቶ ከእውነተኛ ፍቅር መያዝ ምን ግለት እንደሆነ በግስታወስ ከርሷ ጋር እውነተኛው አፍቃሪዋ ይጫወታል። እውነተኛ ፍቅር ያሸንፋል እንጂ አይሸነፍም።

እውነተኛን ፍቅር ሊያጠፋ የሚችል ኃይል በጭራሽ የለም! ኃጢአት ቢሆን! ሞት ቢሆን! ሲላል ቢሆን ወይም ሰይጣን ክርስቶስ ለአለም ያለውን ፍቅር ሊያጠፋ በጭራሽ አይችልም። ይህ አይነት ፍቅር ሊጠፋ የማይችል ብቻ ሳይሆን ሊገዛ ጥጋ የማይተመንለት ነው።

ሰሎሞን የሱላማጢሷን ልጃገረድ ፍቅር በሚያባብል ቃልና ክብርንና ሃሳቡን ለመስጠት ቃል በመግባት ሊገዛ ረለገ። ሆኖም ግን የሱላማጢሷ ልጃገረድ ፍቅር ይህንን ሁሉ አሸነፈ።

ልጃገረዱት የልጅነት ጊዜያዊና በዚያም ጊዜ የወንድሞችጥን ምክርና ጥበቃ ታስታውሳለች። ወንድሞችዋ በቀላሉ የሆነ ውሸተኛ ፍቅር በግባበል ብዛት እንዳትቀበል

አስጠንቅቀዎታል። ልጃገረዲቱ ይህንን ግስጠንቅቂያ ስለተቀበለች በመዝሙሯ እንደተመለከትነው ወሽተኛነትና ግብዝነት ያለበትን ፍቅር ስትጻጽምና ስትገቅ እናያታለን። እርሷም ይህንን ተቃውሞ ለማግኘት ብርታትና እውነተኛ ታማኝነት ነበራት።

ከክርስቶስ ጋር እውነተኛ ፍቅርን የተለማመደ ክርስቲያን የዚህን አለም ምኞትና የሐሰት ትምህርት ለመቃወም ይችላል።

በመዝጊያውም ሙሽራይቱን እንድታወራለት ይገፋታል። በዚህም ጊዜ የመጨረሻው ምኞቷ ሆና የገለጸችው የሙሽራውን በፍጥነት መመለስ እንደሆነ እንመለከታለን።

በሰማያዊው ሙሽራ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የሙሽራይቱን ድምጽ በፀሎት ዘወትር ለመስማት ይናፍቃል። የእውነተኛይቱ ሙሽራ የልብ ምኞት «አሜን ጌታ ኢየሱስ ሆይ ና!» የሚል ነው፤ ራዕይ 22:20።

ጥያቄዎች

1. ሰሎሞን በዳፈው በዚህ ጽሑፍ ውስጥ ጥናው ገፀባሕርይ ማን ይመስለሃል?
2. እረኛ ወዳጅዋን ለማስረሳት ምን አይነት መንገዶችን ነው ጉጉሥ ሰሎሞን የሚጠቀመው?
3. እውነተኛ ፍቅርን በሚመለከት በቤተ መንግሥት ለሚኖሩት ሴቶች ምን አይነት ገለጻ ልጃገረዲቱ ሰጠች?
4. ምን ዓይነት ጠቃሚ ባህርያት እንመለከታለን በባላገራቱ ልጃገረድ ሕይወት?
5. በሚከተሉት ነጥቦች የምታገኘውን ትመሳሳይ ወይም ተነፃፃሪ መንፈሳዊ ትምህርት ተወያይበት፡-
 - ሀ. የሴቶቹ ፈዝና ቀልድ
 - ለ. የእገር ቤት እረኛ ወዳጅ መዘገየት
 - ሐ. የጉጉሥ ሰሎሞን ማባበልና ማታለል
 - መ. ወዳጅ በሩን ሲያንኳኳ ልጃገረዲቱ ለመክፈት መዘገየቷ
 - ሠ. በወንድሞችዋ ለልጃገረዲቱ የተሰጠ ምክር
 - ረ. የውዱን መመለስ መናፈቅና መጓጓት።

ክፍል 7

በሌላ ቦታ ከሚገኙት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ድጋፍ

ጋብቻ

- በእግዚአብሔር የተደነገገ ነው፡- ዘፍ.2:24፤ ማቴ.5:32 እና ማር. 10:7-9።
- እስከ ሕይወት ፍፃሜ የሚሆን ነው፡- ሮሜ.7:21 1ኛ ቆሮ.7:10-11።
- ክቡር ነው፡- ዕብ.13:4።

- እግዚአብሔር ለህዝቡ ያለው ፍቅር ምግብና ክርስቶስ ለቤተክርስቲያን ያለው ፍቅር ምግብ ነው፡- ኢሳ.54:5-6፤ ኢሳ.62:5፤ ኢርም.3:14፤ ሆሴዕ 2:19፤ ግድ.22:2፤ 25:1-10 እና ራዕይ 19:7፤ 22:17።

የባልና ሚስት ፍቅር

- ኤረሳን 5:22፤ 25 እና 28፤ 1ኢጥ. 3:7።

የእግዚአብሔር ፍቅር

- ኢርም. 31:3፤ ሮሜ. 5:8 ኤረ.2:4፤ ዮሐ. 3:16 እና 1ኛ ዮሐ. 3:1።

የእውነተኛ ፍቅር አይነተኛ መልሶች

- 1ኛ ቱር.13:4-7፤ ኤረ. 5:2፤ ቶላሳ. 3:14 እና 1ዮሐ. 4:10።

ኅሊምን መውደድ የተከለከለ ነው

- ግድ. 16፤26፤ ሮሜ. 12:2፤ ገላ. 6:14፤ 2ጢሞ. 2:4፤ 12፤ ዕብራ.11:24-25፤
- ዮሐ.2:15፤ ቶላሳ. 3:2 እና ያዕቆብ 4:4።

የእግዚአብሔር ጥሪ

- ኢሳ. 1:18፤ 55:1፤ ግድ. 11:28፤ 22:4፤ ሉቃ. 14:17 እና ራዕይ 3:20፤ 22:17።

አማኞች የጌታን ድምፅ ይሰማሉ

- ዮሐ. 10:22።

የአማኝ ምኞት ወደ ጌታው ነው።

- ማዘ.73፤25፤ ኢሳ. 26:9፤ ሉቃ.6:21 እና 1ኢጥ. 2:2።

አማኝ የጌታውን መመለስ ይናፍቃል

- ቲቶ 2:13፤ 2ቱር. 5:1-2፤ ዕብ.11:10፤ ራዕይ 21:4፤ 22:3ና 5።

ከክርስቶስ ምንም ነገር ቢሆን ሊለየን አይችልም፤ ሮሜ. 8:35-39።

ጥያቄዎች

1. አንድ ከብሉይ ኪዳንና አንድ ከአዲስ ኪዳን የሚሆን ጥቅስ በመጥቀስ ጋብቻ በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል የሚሆን ውህደት ወይም አንድነት መሆኑን አሳይ።
2. ጋብቻ
 - ሀ. እግዚአብሔር ለእስራኤል ያለውን ፍቅርና
 - ለ. ክርስቶስ ለቤተክርስቲያን ያለውን ፍቅር የሚያመለክት መሆኑን ጥቅስ ስጥ።
3. ከ1ኛ ቱር13 ላይ የተኛው ቁጥር ነው ፍቅር ታማኝ ነው የሚለው?

4. አማኝ አለምን መውደድ እንደሌለበት የሚያሳይ ሁለት ጥቅሶች ስጥ።
5. ከእግዚአብሔር ፍቅር ምንም እንደማይለየን የሚያሳዩ ጥቅሶችን አመልክት።
6. ከብሉይም ሆነ ከአዲስ ኪዳን የትኛው ስፍራ ላይ ነው አንድ አማኝ ለጌታው ጥግትና ጉጉት እንዳለው የሚያመለክት?
7. አማኝ የክርስቶስን መመለስ በጉጉት እንደሚኖሩት የሚያሳይ ጥቅስ ጥቀስ።

ክፍል 8

መደምደሚያ

1. በተለያዩ ደረጃዎች እርስ በርሳችን ባለን ግንኙነት የሚኖረንን ችግር ጌታ ያውቃል። መጽሐፍ ቅዱስ የሰው ሥነ ምግባር መሠረት ባልሆነበት በዚህ ወቅት መፋታት፤ ከጋብቻ ውጭ የሆነ ገብረሥጋና የጋብቻ ቃል ኪዳን አለማክበር እየበዙ ይሄዳሉ። ይህም ገድየለሽነት ክርስቲያናዊውን ሥነ ምግባር እንኳ ሳይቀር ያንድፋል።
2. ለአዕምሮአችን ብቻ ሳይሆን ለልባችን የሚደርስ ትምህርት እንደሚያስፈልገን ጌታ ያውቃል። ይህ የመጋል የዘላለም መጽሐፍ ለልባችን ይናገራል። ፍቅር ሕጋዊ በሆኑ ሥርዓቶችና መመሪያዎች እንዲገዛ ማድረግ አይቻልም፤ በመሆኑም ፍቅር ከልብ በመነጨ ሥሜታዊ ነገርን ሁሉ በሚመራ የልብ መስጠትን ይጠይቃል። ሰው የልቡን ካልሰጠ በስተቀር መለኮታዊም ሆነ ሰብዓዊ የሚሆን ግንኙነት የሚያረካ ሁኔታን ማምጣት አይችልም። ይህንም ስንል ማፍተር ግለት እራሳችንን መስጠት ይኖርብናል ግለት ነው።
3. የሰሎሞን መጋል ዘጸአፍ በጥም መልክ ስለሆነ እንደጥምም ማንበብ ይኖርብናል። እያንዳንዱን ሐረግ ለብቻው እንዳለ በተጥታ በመውሰድ ብንተረጉመው መጨረሻችን ገራ የሚያጋባ ነገር መፍጠር ይሆናል። ስለዚህ ቃላቶችና ሐረጎችን ስንተረጉም አጠቃላይ የሆነው ሃሳብ ምን አይነት መልክ እንደሚኖረው ከተረጋግጠው አኳያ በማስተያየት መተርጎም ይኖርብናል።
4. ፍቅራችን በሚቀዘቅዝበት ወቅት እራሳችንን ሰይጣን ሊያመጣብን ለሚችል ፈተና እናጋልጣለን። ይህንን መጽሐፍ በማንበብ በምናገኘው ትምህርት የቀዘቀዘው ፍቅራችን እናሟሙት። ፍቅር ግለት ሌላውን መንከባከብ ግለት ነው። ቤተክርስቲያን ማንም የሚያስብላቸው ያለ በማይመስላቸው ሰዎች ተሞልታለች። ገድየለሽነት በሰዎች መካከል ያለን ግንኙነት የሚያበላሽና የሚያጠፋ ኃጢአት ነው።

5. ለአለም ሕዝብና ለእግዚአብሔር ቤተሰብ ያላቸውን ፍቅር መንፈስ ቅዱስ እንዲያነሳሳቸው ለመለመን ይቻላል። ዘንድ ክርስቲያኖችን ከዚህ መጽሐፍ በማስተማር እናገልግል። ከጌታ ጋር አብረው በኢማሁስ መንገድ ይሄዱ የነበሩት ሰዎች ያሉትን አንርዳለን፡- «ልባችንን ይቃጠልብን አልነበረም?»፤ ሉቃ. 24:32።

ጥያቄዎች

1. በዛሬው ጊዜ የክርስቲያኖችን ስነምግባር የሚበዘበዝበት ዋናው ምክንያት ምንድነው?

2. ለምንድነው ነው ትዕዛዛት በቂ የማይሆኑት? ሌላስ የሚያስፈልገን ነገር ምን ያለ ይመስልሃል?
3. የሱዳንን መኃልይ መጽሐፍ ስንተረጉም መመልከት ያለብን ነገር ምንድነው?
4. ለእግዚአብሔር የሚናገን ፍቅር ሲቀዘቅዝ ውጤቱ ምን ይሆናል?
5. እርስ በርሳችን ያለንን ፍቅር ለማነሣሣትና ለማቀጣጠል እንዴ ለሌላው ምን በማድረግ መረዳዳት አለበት?

ክፍል 1

ሩት

መግቢያ

1. የክርስትና እምነት በሰው የምርመራ ውጤትና የተፈጥሮ አስተሳሰብ ላይ የተመሠረተ እምነት አይደለም። ለብዙ መቶ ዓመታት ያህል ሠዎች በምርምርና ሃሳብን በማፍለቅ ጊዜያቸውን አሳልፈዋል። የዚህም ሁሉ ውጤት ከመቶ በላይ የሚቆጠሩ የተለያዩ ሃይማኖቶችን አምጥቷል። የክርስትና እምነት ግን በእግዚአብሔር ትዕዛዝ ላይ የተመሠረተ እምነት ነው። እነዚህም ትዕዛዛት የሚገኙት ከመጽሐፍ ቅዱስ ብቻ ነው።
2. እግዚአብሔር ግን ትዕዛዛቱን እንድንረዳ መግለጫ ይሰጠናል እንጂ እንደው ዝም ብሎ «ይህን አድርግ» ወይም «ያን አድርግ» በማለት የማይገባንን እንድናደርግ አይፈልግም። እንዲያውም ብዙ የሆነው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ለማስረዳትና ለመግለጽ ተብሎ የተጻፈ ነው። ይህ ለምን ሆነ? ይህ የሆነበት ምክንያት እግዚአብሔር በአምሣሉ የፈጠረን እንደመሆናችን መጠን ትዕዛዛቱን አስበን እንድንከተል ስለሚፈልግ ነው።
3. እግዚአብሔር ለትዕዛዛቱ የሰጠው መግለጫ ሰፊ በማለት በሥራና በተግባር እንዴት እንደሚከናወን ሁሉ የሚያሳይ ባሕርይንም ይይዛል። በዚህም እግዚአብሔር ትዕዛዛቱን መፈፀም እንዴት እንደምንችል ያሳየናል ማለት ነው። ከዚህ የምንመለከተው ነገር ቢኖር እግዚአብሔር ነገርን በራሳችን አቅምና ዘዴ እንድንፈትን ለብቻችን እንዳልተወገነው። እግዚአብሔር የፈቀደውን እንዲያደርጉ መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ሰዎች ሁሉ ረድቷቸዋል። እኛም ሌሎች ያደረጉትን በማየት ፈለጋቸውን መከተል አለብን።
4. እንግዲህ ከዚህ ሁኔታ በኋላ እግዚአብሔር በሚያደፋፍርና በሚያበረታታ ምክርም ይመጣብናል። ምን እንደሆነ የሚናገረን ታሪክ ብቻ ሳይሆን ከታሪክም ጋር ግድረግ ያለብንን የሚነገረን የእግዚአብሔር ትዕዛዝም አለን። ይህም በመሆኑ «ነገሩ የተደረገው እንዲህ ነው። አሁንም አንተ ተመሳሳይ ነገር አድርግ» በማለት እግዚአብሔር ይናገራል።

5. መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ያደረገው ነገር ሁሉ ያመጣውን ውጤት ይናገራል። ከዚህም የተነሣ የእግዚአብሔር እቅድ ይፈፀማል ወይስ አይፈፀምም በሚል መደናገር ግራ እንዳንጋባ ብቻችንን አልተተውንም። የእግዚአብሔር ትዕዛዝ አጠቃላይ ከሆነው ከእግዚአብሔር እቅድና አላማ ጋር እንዴት እየተዛመደ እንደሚሄድ እንድናይ ተደርገናል።

ጥያቄዎች

1. ሰዎች የሚያደርጓቸው ሁለት ነገሮች የትኞቹ ናቸው ብዙ የተለያዩ ሃይማኖትን የፈጠሩት?
2. የክርስትና እምነት የተመሠረተው በምን ላይ ነው?
3. የእግዚአብሔር ትዕዛዝ የት ይገኛል?
4. ቀጥተኛ የሆነ ትዕዛዝ ብቻ ከመስጠት ይልቅ መጽሐፍ ቅዱስ ለምንድነው ብዙ መግለጫዎችንና ማብራሪያዎችን የሚሰጠው?
5. በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተግባርና በሥራ የታዩት ሁኔታዎች ክርስቲያንን እንዴት ይረዳሉ?
6. ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ እንዲፈፅም ግን ይረዳዋል?
7. እግዚአብሔር የሚፈልግብንን ከተናገረ፤ እንዴትም እንደሚፈጽም በሥራና በተግባር ካሳየና መንፈስ ቅዱስንም ከሰጠ በኋላ ምን ይከተላል?
8. የእግዚአብሔር እቅድ በሥራ እንደሚውል በምን እናውቃለን?
9. እግዚአብሔር ለሰው መንገዱን ለማሳየት የሚጠቀምባቸውን ቢቃሉ ውስጥ ያሉትን ደረጃዎች ከልሳቸው።
10. የእግዚአብሔር ትዕዛዛት ከምን ጋር ተዛምደው ቀርበዋል?

ክፍል 2

መጽሐፈ ሩት የሚመለከታቸው ነጥቦች

1. ምንም እንኳን መጽሐፈ ሩት ስለአንድ የአይሁድ ቤተሰብ የተጻፈ ታሪክ ቢሆንም በመጽሐፉ ግጥቃለያ ላይ እንደምንመለከተው መጽሐፉ ላይ ላዩን ከሚታየው ታሪካዊ ሁኔታ ሌላ በርከት ያለ ተጨማሪ ነገርንም ይዟል።
2. ሁለት ተቃራኒ የሚመስሉ እውነቶችን ጠብቆ መያዝ አስቸጋሪ ነው። የእግዚአብሔርን ጥሪ የሚቀበሉና የሚቃወሙ በማለት መጽሐፍ ቅዱስ ሰዎችን በሁለት ቦታ ከፍሉአቸው እንመለከታለን። እግዚአብሔር ግን ጥሪውን የተቀበሉትን መልስ ወዳልተቀበሉት ይልካቸዋል።
3. እነዚህ ሁለት ነጥቦች በርከት ያለ ችግር ያመጣሉ። ጥሪውን የተቀበሉት ኩራት ሊሰማቸው ይችላል። ኩራትም በተሰማቸው ጊዜ የፍቅርና የትህትና መልእክት አይኖራቸውም። ፍቅርም ከነርሱ ስለራቀ የእግዚአብሔርን ጥሪ የናቁትን መጥላት

ይጀምራሉ። መልእክቱንም ቶሎ በመቀበል መልስ ያልመለሱት እራማቸውን ሊጠሉ ይችላሉ።

4. እግዚአብሔር ብቻ እነዚህን ሁለት እውነቶች በአንድነት ግድረግና ግጣመር ይችላል። ይህንንም በንድፈ ሃሳብ መልክ ብቻ ሳይሆን በተግባር በግሳዩት ይገልጻል። የእግዚአብሔር ጥሪና ትዕዛዝ ሁልጊዜ መለየትን ያመለክታል። ይህ የመለየት ትምህርት የተጀመረው በዘፍጥረት 1:4 «እግዚአብሔርም ብርሃንና ጨለማን ለየ...» ከሚለው ጀምሮ ነው። በተጨማሪም ዘፍ.3:9ን ተመልከት።
5. የሩት መጽሐፍ እነዚህ ሁለቱ የሚጋጩ እውነቶች በፍቅርና ራስን አሳልፎ በመስጠት እንዴት በአንድነት እንደሚፈጸሙ ያመለክታል። እግዚአብሔር በሰው ልብ ውስጥ ፍቅርንና ራስን አሳልፎ የመስጠት ፈቃደኝነት ሲፈጥር ለእግዚአብሔር የተለዩት የግዳኑን ፈቃድና አላግ እንዲፈፅሙ ወዳልዳኑት ይላካሉ ግለት ነው።

ጥያቄዎች

1. መጽሐፈ ሩት የአንድ አይሁድ ቤተሰብ ታሪክ ብቻ አለመሆኑን የሚያመለክት ነገር ምን አለ?
2. የእግዚአብሔር ጥሪ ሰዎችን በስንት ይከፍላል?
3. የእግዚአብሔር ጥሪ የተቀበሉት ሰዎች ላልተቀበሉት መልዕክታቸውን እንዲያስተላልፉ ምን ዓይነት እንቅፋት አለ?
4. እግዚአብሔር መቀበልንና አለመቀበልን እንዴት ነው በአንድነት እንዲሄዱ የሚያጣምራቸው?
5. ሩት ፍቅርንና ራስን አሳልፎ መስጠትን እንዴት በተግባር ያሳያል?

ክፍል 3

ትምህርት ከእስራኤል ሕይወት

1. አይሁዳውያን በአካባቢያቸው ለሚኖሩ ሕዝቦች ብርሃን እንዲሆኑ በእግዚአብሔር የተለዩ ሕዝቦች ነበሩ። ብዙ ጊዜ ግን አረማውያን ጎረቤቶቻቸውን ወደ ጌታ ከግምገማት ይልቅ እነርሱ በአህዛብ አምልኮና ልምድ ደጋግመው ይወሰዱ ነበር። ይህንን ለመመልከት ብትፈልግ መጽሐፈ መሳፍንትን ተመልከት።
2. ሌሎች አይሁዳውያን ግን በተለይም ራሪማውያን ከሌሎች ሕዝቦች አብዝተው ተለዩ። በዚህም በሌሎች ላይ የበላይነትን ስሜትና እንዲሁም እርስ በርሳቸው እንኳን ግይቶር መለያየትን በመፍጠር በተግባር ያሳዩ ነበር። ከላይ የጠቀስናቸው ሁለቱ አይነት መለየቶች ለአህዛብ ብርሃን በመሆን ለምስክርነት የሚያበቁ አይሆኑም።
3. መጽሐፈ ሩት በጢተልሔም በተነሣው ረሃብ ምክንያት ወደሞአብ አገር የሄደ የአንድ አይሁዳዊ ቤተሰብ ታሪክ ብቻ አይደለም። መጽሐፉ «ብርሃን የሆነው ምስክርነት» እንዴት ሞአባዊቱን ቤት ለቦኤዝ የምትገባና ተቀባይነትን የምታገኝ አድርጎ እንደለወጠ የሚያስረዳ መልእክትም አለው።

4. ሩትን ወደ እግዚአብሔር ያቀረበው በኮጋሚን የነበረ የእግዚአብሔር ፍቅር ነበር። በዚህ ሩትን እንዲቀበላት ያደረገው በሩት ህይወት የታየው ፍቅርና ለእግዚአብሔር እራሷን አሳልፋ የመስጠቷ ጉዳይ ነበር። በዚህ መጽሐፍ የምንመለከተው በሰዎች ግንኙነት መካከል ያለው ፍቅር እግዚአብሔር ለሰው ሁሉ ያለውን ፍቅር የሚያስረዳና የሚያመለክት ባህርይ አለው።
5. በኤዝም ምንም ግዳጅ ሳይኖርበት የሩት ቢዛ ሊሆናት ፈቃደኛ ነበር። ይህንም በግድረት አህዛብ የነበረችው ሩት የዳዊትና የኢየሱስ ክርስቶስ ትውልድ ዘር መምጫ ምክንያት ሆነች።

ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር አይሁዳውያንን ከሌሎች ሕዝቦች ለምን ለያቸው?
2. እግዚአብሔር ከግለሰባቸው ሃላፊነት አይሁዳውያን እንዴት ተሳሳቱ?
3. እግዚአብሔርን የሚያስደስተው የመለየት ዓይነት ግለፅ።
4. የኮጋሚን ቤተሰብ በሞአብ ምድር የእግዚአብሔርን ፍቅር ባሳዩ ጊዜ ውጤቱ ምን ነበር?
5. ሩት በቦኤዝ ያገኘችው ተቀባይነት ለኛ ምንን ያመለክታል?

ክፍል 4

መጽሐፉ ለዘመናችን ያዘለው ትምህርት

1. ልክ እስራኤላውያን ለአህዛብ እግዚአብሔርን ሊያስተዋውቁን እንደሚኖርባቸው ሁሉ ዛሬም ያሉ አማኞች ወደግያምነው ሕዝብ እግዚአብሔር ለመድረሻ የሚጠቀሙባቸው መሣሪያው ናቸው።
2. «ሂዱ... ምስክርኛ ሁኑ... እስከ ምድር ዳርቻ» በግለት የእግዚአብሔር ቃል አማኞችን ያዛል፤ ሐዋ. 1:8። ይህም ብቻ አይደለም፤ ለአለም ብርሃንና ጨው እንዲሆኑም ታዘዋል፤ ማቴ. 5:13-14።
3. «ከመካከላቸው ወጥታችሁ የተለያችሁ ሁኑ» ቢል ቃሉ አማኞችን ያስተምራል፤ 2ቆሮ. 6:18። እንደገናም «አለምን ወይም በአለም ያሉትን አትውደዱ» በግለት ቃሉ ያዛል፤ 2ዮሐ. 2:15። ስለዚህ አማኝ በአለም የሚኖር ሆኖ በአለም የኃጢአት አኗኗር ገን የማይወሰድ ይሆናል ግለት ነው።
4. ከላይ በቁጥር 2 እና 3 ላይ የተጠቀሱት ሃሳቦች እርስ በርሳቸው የሚጋጩ ይመስላሉ። አማኝ በአለም እየኖረ ነገር ገን በአለም አመለካከትና አሠራር ሣይወሰድ ራሱን ጠብቆ መኖር እንዲችል የሚሆነው በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 1 ቁጥር 8 ላይ ተስፋ በተገባው የመንፈስ ቅዱስ ሃይል ብቻ ነው። ጨውም ሆነ ብርሃን የሰውን አመለካከት ወደራሳቸው አይሰቡም። እንደዚሁም አማኞች ለአለም የክርስቶስን አዳኝነት ብርሃንነት ሊያሳውቁ ይገባል።
5. መለየት የሚለው ሃሳብ ለአንዳንድ ክርስቲያኖች ራሳን ከሰዎች ፍፁም ገለልተኛ አድርጎ መኖር እንደሆነ ይመስላቸዋል። ሌሎች ሁሉ ተመሳሳይ አመለካከት ከሌላቸውና

ተመሳሳይ በሆነ መንገድ ካልኖሩ በገለልተኛነት አመለካከት የተወሰዱት የበላይነት ስሜትና ሌሎችንም የመፍረድ እዝግጫ እንዲኖራቸው ይሆናሉ። ይህ የሚሆንበት ምክንያት እንዲህ አይነቱ መለየት ከራስ ወዳድነት የመነጨ በመሆኑ ነው። መለየት የሚለው ሃሳብ ሰዎችን ሁሉ በእግዚአብሔር ፍቅር እንድንደርሳቸው የሚያስችለን ነገር አድርገን አይተነው ከሆነ ከዚህ አመለካከት የሚገኘው ደስታ በመስጠት እንጂ በመቀበልና በማግኘት አይደለም ግለት ነው።

ጥያቄዎች

1. እስራኤል የቤተክርስቲያን ሃላፊነት እንዴት እንጸባረቀች?
2. ተቃራኒ የሚመስሉትን ግለትም «ወደ ዓለም ሂዱ» የሚለውንና «ከአለም ተለዩ» የሚለውን የእግዚአብሔር ቃል እንዴት እናስታርቃለን?
3. ክርስቲያን ከጨውና ከብርሃን ባህርይ ሊይዘው ወይም ሊኖረው የሚገባ የትኛው ነው?
4. በክርስቲያን ዘንድ ትክክል ያልሆነ መለየት የትኛው ነው?
5. የትክክለኛ መለየት አላማ ምንድነው?

ክፍል 5

አንዳንድ አጭር መልሶች

1. መንፈስ ቅዱስ፡- አማኝ ሊታዘዘው እንዲችል የሚያደርገውን መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር ሰጥቷል። አንድ አማኝ «በመንፈስ ቢኖር» ኃጢአተኛ የሆነውን የሰጋን ምኞት አይፈጽምም! ገላ. 5:16።
2. ለእግዚአብሔር መገዛት፡- አንድ አማኝ ለእግዚአብሔር ለመገዛት በህይወቱ እርምጃ መውሰድ ይኖርበታል። ለእግዚአብሔር መገዛትም ከበጎ ፈቃድ የተነሳ የሚሆን ነገር ነው። «ውጡና የተለያችሁ ሁኑ» እና «ሰውነታችሁን ህያው ቅዱስ መስዋእት አድርጋችሁ አቅርቡ» የሚሉት ቃላት ትዕዛዛት ናቸው! ሮሜ. 12:1። አንድ አማኝ ይህን ሊታዘዝ ወይም ላይታዘዝ ይችላል።
3. የእግዚአብሔር ቃል፡- የእግዚአብሔር ቃል አማኞች በህይወታቸው ሊጠቀሙባቸው የሚገቡ መመሪያዎችን ይሰጣል። ሊያስታቸው ከሚችል ከአረግውያን አምልኮ መቋቋምና መጽናት እንዲችሉ እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን ቃሉን እንዲያሰላስሉና ዘወትርም እንዲያስቡት መከራቸው! ዘጳ. 11:16-18። ቃሉንም ተንና ሌሊት ሊያስቡትና ሊያሰላስሉት ይገባል። ለልጆቻቸውም ግስተማር ነበረባቸው! ዘጳ. 11:19! መዝ 119:11! 105! 130 በተጨማሪም 1ኛ ጴጥ. 2:2 እና ቶላስ. 3:16።
4. ፍቅር፡- መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ፍቅር በአማኞች ልብ ውስጥ አፍስሷል! ሮሜ 5:5። በአማኝ ውስጥ ያለው የክርስቶስ ፍቅር አማኙ በክርስቶስ የጀመረውን አዲስ ሕይወት ያሳያል! 1ዮሐ. 3:14። እግዚአብሔር ፍቅር ነው! 1ዮሐ. 4:8። ሰው

ለእግዚአብሔር ፍቅር ያለው መሆኑ የሚታወቀው በሚኖረው የወንድማማች መዋደድ ነው፤ 1ዮሐ. 4:20-21። ፍቅር የህግ ፍፃሜ ነው፤ ሮሜ 13:10።

5. ከላይ የተጠቀሱት ሁኔታዎች በመንፈስ ቅዱስ ሃይል በአማኝ ውስጥ መሰራት ሲጀምሩ የላመኑት ሰዎች የክርስቶስን ግንኙነት ሊያውቁ ይችላሉ።

ጥያቄዎች

1. ክርስቶስን ለዓለም ለማስተዋወቅ ያስቻለ በመጽሐፈ ሩት የታየ አራት መንገድ ዘርዘር።
2. መታዘዝን በሚመለከት የመንፈስ ቅዱስ ድርሻ ምንድነው?
3. ለእግዚአብሔር መገዛትን በሚመለከት ከአማኝ የሚጠበቅበት ኃላፊነት ምንድነው?
4. የእግዚአብሔር ቃል ምን ዓይነት ችሎታ እንዲኖረን ያደርጋል?
5. በአማኝ ህይወት ውስጥ የእግዚአብሔርም ቃል በኃይል እንዲሠራ የሚያደርግ ነገር ምንድነው?

ክፍል 6

አጭር ማብራሪያ

ሩት 1:1-5:- በመላፍንት ዘመን በቤተሉዊም ከተማ ረሃብ ተነስቶ ነበር። አቢጫሌክና ሚስቱ ኮጋሚን ከሁለት ወንዶች ልጆቻቸው ጋር ምግብ ፍለጋ ወደ ሞአብ አገር ሄዱ። ሞአባውያን የሉጥ ልጅ የሆነው የሞአብ ዘርች ነበሩ። እነርሱም በአልን የሚያመልኩ ነበሩ፤ ዘጉልቁ 25:1። በሞአብ ምድርም ተቀምጠው ሳሉ አቢጫሌክ ሞተ፤ ሁለቱም ልጆቹ ሞአባውያን ሚስቶችን ወስደው ለራሳቸው አገቡ። በመጨረሻም እነዚህ ሁለት ወንዶች የአቢጫሌክ ልጆች ሁለቱን ሚስቶቻቸውንና ባሏ የሞተባትን እናታቸውን ጥለው ሞቱ። ከሐዘኗም የተነሳ ኮጋሚን ወደ ሃገሯ ወደ ቤተሉዊም ለመመለስ ቆረጠች። ሩት 1:6-18:- ኮጋሚንም የሁለት ልጆችዋን ሚስቶች በሃገራቸው በሞአብ ምድር እንዲቀሩ ግድ አለቻቸው። ምክንያቱም በቤተሉዊም ለነርሱ የተመቸ ነገር እንደማይኖር ተመልክታ ነበርና ነው። በሶስቱ ሴቶች መካከል በጣም የጠነከረ ፍቅር ነበረ። ከዚህም የተነሳ ሩት ከአገሯ ሕዝብ ጋር መቅረትን አልፈለገችም። በመሆኑም የኮጋሚን አምላክ እግዚአብሔርን መርጣ ከኮጋሚን ጋር ቤተሉዊም መመለስን ወደደች። በኮጋሚን ሕይወት ያየችው የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ማረካት።

ሩት 1:19-22:- ኮጋሚን ወደ ሐገሯ እንደተመለሰች ባዩ ጊዜ የቤተሉዊም ሰዎች ደስ አላቸው። ኮጋሚን በደረሰባት ሃዘን እጅግ መራራ ሆና ስለነበር እግዚአብሔር የቀጣትና የፈረደባት ይመስላት ነበር። በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበሩ አማኞች ችግር በሞላበት ሁኔታ ውስጥ ሲገቡ የደረሰባቸው ችግር የእግዚአብሔር ፍርድ እንደሆነ አድርገው ያምኑ ነበር።

ሩት 2:1-23:- ለራሷና ለኮጋሚን ምግብ ለማግኘት ሩት የሃገሩን ባሕል ተከተለች። እርሷም በገብስ እርሻ ገብታ ቃርሚያዋን ለመቃረም ገባች። እርሷም የባዕድ አገር ሰው

ሰላሆኑ እንደሃገራው ሕዝብ ሙሉ መብት አልነበራትም። እግዚአብሔር ግን ወደ ቦሌዝ እርሻ መሬት። ቦሌዝም ሁልጊዜ መጥታ እንድትቃርም ጋብዛት። እግዚአብሔር ለኮሥኒንም ሆነ ለሩት ሳይታወቃቸው ህይወታቸውን እየመራ ነበር።

ሩት 3: 1-18:- ጋብቻን ማዘጋጀት የቤተሰብ ሃላፊነት እንደመሆኑ መጠን ኮሥኒንም ለሩት ጋብቻ ታስብና ትዘጋጅ ዘንድ ይገባት ነበር። ኮሥኒን ሩትን ቦሌዝ ወደሚገኘብት እውድማ ለመላክ ማቀዷ ምናልባት አንድ ተቀባይነት ያለው በባህል የተፈቀደ ዘዴ ሳይሆን አይቀርም። ቦሌዝ በላይዋ ላይ ልብሱን እንዲዘረጋ ሩት መጠየቁ በምልክት ለጋብቻ መጠየቁ ነበር። የዋርሳነቱን መብት ኮሥኒን እንደምትጠይቅ ቦሌዝ ሳይጠባበቅ አይቀርም። ቢሆንም ግን ከቦሌዝ ይልቅ የዋርሳነት ቅድሚያ ሊሰጠው የሚገባ ሌላ ሰው ነበር። በመሆኑም ይህ ሰው አስቀድሞ ለዋርሳነት መጠየቅ ይኖርበታል። በሩት ለቀረበለት ጥያቄ ቅር እንዳልተሰኘ ሳማሳየት ቦሌዝ ለሩት ወደ ኮሥኒን ይዛ የምትሄደው በላሕስነት በርከት ያለ ገብስ ሰጣት። የሩትን ጥያቄ በሚመለከት ቦሌዝ አንድ እርምጃ እስኪወስድ ድረስ ሩትና ኮሥኒን መጠበቅ ነበረባቸው።

ሩት 4: 1-17:- ፍርድን የሚመለከቱ ነገሮች በሙሉ የሚወሰኑት በከተማይቱ ደጃፍ በሚገኘው አደባባይ ላይ ነበር። ቦሌዝ በስልጣን ይናገር የነበረው ምናልባት በእድሜ ትልቅና በጣም የተከበረ ሰው ሳይሆን አይቀርም። በዚህ የፍርድ ስፍራ አንደኛው ድርድር ለኮሥኒንም ባልና ለሁለቱ ልጆች የሚሆነውን መሬት ስለመግዛት ነበር። የመሬት መግዛቱን ጉዳይ ቦሌዝ ቅድሚያ ለተሰጠው የቅርብ ዘመድ ባቀረበ ጊዜ ለመግዛት ፈቃደኛ ሆኖ ተገኘ። ነገር ግን ከመሬቱ ገዢ ጋር ሩትን ማግባትም እንደሚኖርበት ሲነገረው ይህን ሃላፊነት ለመውሰድ ፈቃደኛ አልሆነም። ሩት ልጅ ብትወልድ የተሸጠው መሬት ከሩት ለተወለደው ልጅ በውርስ መሰጠት ይኖርበታል። ቅድሚያ የተሰጠው የቅርብ ዘመድ ዋርሳነቱን እምቢ ባለ ጊዜ ሃላፊነቱን ለመውሰድ ቦሌዝ ፈቃደኛ ሆነ። የርስቱ ባለቤትነት ውል ሥምምነት መጽደቁን የሚያሳይ ስነሥርዓት ፈቃደኛ ያልሆነው ዘመድ የእግሩን ጫማ አውልቆ ለቦሌዝ በመስጠት ተፈፀመ። ቦሌዝም ሕጋዊ በሆነ መንገድ የአቤሜሌክንና የአቤሜሌክን ልጆች ንብረት ባለቤት ሆኖ የሙታኑን ሥም ለማስጠራት ሃላፊነት ወሰደ። ከቦሌዝና ከሩት በተወለደ ልጅ የኮሥኒን ቤተሰብ ትውልድ እንዳይቋረጥ ሆነ።

ሩት 4: 18-22:- የፋሬስ ትውልድ የቦሌዝ ልጅ ከሆነው ከኢየሴድ ጋር የተገናኘ መሆኑ በጣም ግልጽ በሆነ መንገድ በመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ ውስጥ ይታያል። ሩት ከኮሥኒን ጋር ለመሄድ መቁረጧ በእግዚአብሔር እቅድ ውስጥ ከአሕዛብ የሆኑት ሌት መሲሑ ክርስቶስ ለሚመጣበት ትውልድ እንድትገባ ምክንያት እንደሆነ እንመለከታለን! ማቴ. 1: 5።

ጥያቄዎች

1. ሞአባውያን እነማን ናቸው? ደግሞስ የሚያመለኩት ምንድነው?
2. ለሩት ሕይወት ኮሥኒን ያከናወነችው ተልዕኮ ምንድነው?
3. አህዛብና እንግዳ ሰው ሆኖ እግዚአብሔር ሩትን የረዳበት ሶስት መንገድ ዘርዘር።
4. ቦሌዝ በኮሥኒን ፋንታ ሆኖ የቅርብ ዘመድ ለሆነው ካቀረበው ድርድር የትኛውን ነው ሰውየው ለመቀበል ፈቃደኛ የነበረው? በተጨማሪስ ምን ሃላፊነት መቀበል ነበረበት?

ክፍል 7

1. አማኝ ከአለም ጋር ሊኖረው የሚገባ ግንኙነት አንዳንድ ጊዜ የሚጋጭ ይመስላል።

ከአለም ተለዩ

- ቆሮ. 6: 14-17 «ከማያምኑ ጋር በማይመች አካሄድ አትጠመዱ» «ከመካከላቸው ውጤት የተለያችሁ ሁኑ»

ኤፌ. 5: 11 «ከጨለማ ሥራ ጋር አትተባበሩ» «ይልቁንም ግለጡት»

በአለም ለሚገኙት መስክሩ

- ሮሜ. 10: 13-15 አንዳንዶች ሄደው መስበክ አለባቸው። አንዳንዶች የሚሰብኩትን መላክ አለባቸው፤ ማቴ. 28: 19፤ ማቴ. 9: 37-38፤ ሉቃ. 10: 30-37።

- ማቴ. 5: 13-14 «እናንተ የምድር ጨው ናችሁ»

«እናንተ የአለም ብርሃን ናችሁ... ብርሃናችሁ ይብራ...»

2. እግዚአብሔር ፍቅር ነው፤ ራሱንም ለአለም የሚገልፀው መሣሪያው እድርጎ በሚጠቀምባቸው በአማኞች ውስጥ ነው።

ዘዳግም 10: 19 - እስራኤሎች ሰደተኞችን እንዲወዱ ታዘው ነበር።

ምሳሌ 10: 12 - «ፍቅር የኃጢአትን ብዛት ይሸፍናል»

ማቴ. 22: 39 - «ኀረቤትህን እንደራስህ ውደድ»

ዮሐ. 15: 12 - «እኔ እንደወደድኳችሁ እርስ በርሳችሁ ተዋደዱ»

1ቆሮ. 13: 8 - «ፍቅር ለዘወትር አይወድቅም»

1ተሰ. 3: 12 - «ጌታ እርስ በርሳችሁ ያላችሁንና ለሁሉም የሚሆን ፍቅራችሁን ያላዘዩ ይጨምርም»

1ጴጥ. 1: 22 - «እርስ በርሳችሁ አጥብቃችሁ ተዋደዱ»

3. አንድ ሰው ራሱን ለእግዚአብሔር አሳልፎ ሲሰጥ እግዚአብሔር ሊጠቀምበት ይችላል።

ዘኁልቁ 32: 12 - «ካሌብና ኢያሱ እግዚአብሔርን ፈጽመው ተከተሉት»።

ፊልጵ. 3: 7-8 - ጳውሎስ ከሁሉ ነገር በፊት ክርስቶስን ማገልገል ያስቀድም ነበር።

ማቴ. 16: 24፤ ሉቃ. 14: 26፤ ሮሜ 15: 1 - ለእግዚአብሔር መገዛት ራስን መካድ ነው፤ ክርስቶስን ከቤተሰባችን በፊት ማስቀደም ነው፤ መስቀሉን በየቀኑ መሸከም ነው።

ሮጌ 8: 13፤ 7ላት. 5: 24 - ለእግዚአብሔር መገዛት ግለት ስጋን መገደል ነው።
 4. አይሁድንም ሆነ አህዛብን ሁሉንም እግዚአብሔር በደህንነት እቅዱ ውስጥ እስገብቷቸዋል።

ዘፍጥ. 22: 18 «የምድር አህዛብ ሁሉ በዘርህ ይባረዛሉ»

ሉቃ. 3: 6 «ሥጋ የለበሰ ሁሉ የእግዚአብሔርን ግዳን ያያል»

ሐዋ. 2: 21 «የጌታን ስም የጌጠራ ሁሉ ይድናል»

ሮጌ 10: 13 «የጌታን ስም የጌጠራ ሁሉ ይድናል»

ሉፈ. 3: 6 «በወንጌል አህዛብም ከእስራኤል ጋር አብረው ወራሾች ናቸው፤ የአንድ አካል ብልቶች ሆነው በክርስቶስ ኢየሱስ በኩል የተሰፋው ቃል ወራሾች ናቸው»

ረአብና ሩት ሁለቱም አህዛብ ቢሆኑም እግዚአብሔር በመሲሐ የትውልድ መስመር ያስገባቸው ናቸው፤ ማቴ. 1: 5።

ጥያቄዎች

1. አግኝ ከአለም መለየት እንዳለበት የሚናገሩ ሁለት ጥቅሶችን አስታውስ።
2. አግኝ ለአለም መመስከር እንዳለበት የሚናገሩ ሁለት ጥቅሶችን አስታውስ።
3. ፍቅርን በሚመለከት ከእግዚአብሔር ቃል 5 ትዕዛዛትን ዘርዝር።
4. ለእግዚአብሔር ለመገዛት አስፈላጊ የሚሆኑ 3 ነገሮችን ዘርዝር።
5. የእግዚአብሔር እቅድ አይሁድንና አህዛብን የሚጠቀልል እንደሆነ 3 ጥቅሶች አስታውስ።

ክፍል 8

መደምደሚያ

1. እርስ በርሳችን እንዳንቀራረብና ሕብረትም እንዳይኖረን እንቅፋት የሚሆኑ በንግና በዘር የሚነሱ ጠንከር ያሉ ልዩነቶች እንዳሉ ጌታ ያውቃል። እነዚህ ነገሮች ለምስክርነታችን እንቅፋት ሆነዋል? ለዚህ ነው እግዚአብሔር ዛሬ በኛ ጊዜ የሚኖሩትን «ሞአባውያን» እንደሚወዳቸው ተጭነን መናገር የሚኖርብን።
2. የክርስቶስ ፀጋ የዘርገና የንግና ልዩነት አልፎ የሚሄድ እንደሆነ ጌታ ያሳስበናል። በንስሐና በክርስቶስም በግመን ግመናቸውም ቢሆኑ ሁሉም የእግዚአብሔር ልጆች ሊሆኑ ይችላሉ። የአለምን ዘሮች በአንድነት ግሰር የሚችለው ክርስቶስ ብቻ ነው። አይሁድና አህዛብ የሆኑት ክርስቲያኖች በአንድነት ለግጥና አንድ እንዲሆኑ ለማድረግ ጳውሎስ ያጋጠመውን ትግል አስታውስ።
3. አህዛብን ወደንጉሣዊ የመሲህ ትውልድ መስመር ለመጨመር እግዚአብሔር ያልተጠበቀና የሚያስገርም ቅንጅትን እንዴት እንዳደረገ የመጽሐፈ ሩት ታሪክ

ይገልፅልናል፤ ግዜ. 1:5» ይህ በተለይ ለአይሁዳውያን ጎልቶ የሚታይ ነገር ነው። ሊጠላ የሚችልን አንድን ሰው በክርስቶስ ወንድም ወይም እህት አድርጎ መቀበል ያስቸግርሃልን? የእግዚአብሔር ፍቅር ብቻ ይህንን ልዩነት ያጠፋል።

4. መጽሐፉ ክርስቶስ ኢየሱስን እንደ አማላጅ ወይም መላክተኛ በማድረግ ትምህርት ይሰጠናል።

ሀ. የሚቢዠው ሰው የሥጋ ዝምድና ያለው መሆን አለበት። ጌታም እንዲቢዠን ከድንግል በመወለድ ሥጋና ደም ያለው ሆነ።

ለ. ውርሱ በዋጋ የሚገዛ መሆን አለበት። ክርስቶስ ብቻ ነው ለኃጢአተኞች ዋጋን መክፈል የሚችል።

ሐ. ተቤዥ የተተወውን ውርስ ለመግዛት ዋጋ እንዲከፍል ፈቃደኛ መሆን አለበት። ክርስቶስ በፈቃደኛነት የራሱን ህይወት አኖረ።

መ. የምተውን ሰው ሚስት ለማግባት የሚቢዠው ዋርሳ ፈቃደኛ መሆን አለበት። ይህም የክርስቶስ መሽራ የሆነችው የቤተ ክርስቲያን ምሳሌ ነው።

5. ሩትን ከአህዛብ አማልክት ወደ እስራኤል አምላክ ወደ እግዚአብሔር የመለሳት በኑኃሚን ሕይወት ይታይ የነበረ ታማኝነትና ፍቅር ነበር። በመሲሐ የትውልድ ታሪክ ውስጥ በታን እንድታገኝ ለሩት የረዳት ለኑኃሚን የነበራት ፍቅርና ታማኝነት ነበር። በአጠገባችን ላሉት ሰዎች ልባቸውን የሚነካ ፍቅርና ታማኝነት ወይም ለጌታ መገዛት አለን?

6. እግዚአብሔር እኔና እናንተን እንድንለይ ይጠራናል። ኢየሱስ አለምን ስለወደደ እኛም አለምን እንድንወድ ያስፈልገናል። እነዚህ ሁለት ሃሳቦች በሥራ ላይ መዋላቸውን በሚመለከት መጽሐፈ ሩት ምን ያስተማረህ ነገር አለ? እነዚህ ሁለት ነገሮች ፍፁም በሆነ መዋሐድ በህይወትህ እንዴት መዋል እንደሚችሉ እግዚአብሔር እንዲያሳይህ ፀልይ።

ጥያቄዎች

1. ለሌሎች ዘሮችና ጎሣዎች ክርስቲያናዊ አመለካከታችን ምን መሆን አለበት?
2. ሌሎችን ዘሮችና ጎሣዎች በአንድነት እንዴት ማሰርና መዋሐድ ይቻላል?
3. በመጀመሪያ በዳዊት ቀጥሎም ለክርስቶስ በሚሆነው ትውልድ መስመር ውስጥ አህዛብን እግዚአብሔር መጨመሩ ለአይሁዳውያን ለምን አስደናቂ ነገር ይሆናል?
4. በእምነት ለተቀበሉት ሁሉ ክርስቶስ ተቤዚአቸው ለመሆን የቻለበት አራት መንገዶች ከልሳቸው።

5. የራስህን ህይወት ተመልከት። መንፈስ ቅዱስ ከአለም መለየትንና ለእግዚአብሔር መገዛትን በሚመለከት በህይወትህ ደካማ የሆነና መጠናከር ያለበትን ሥፍራ ቢያሳይህ ፈቃደኛ መሆን እንድትችል ልትጠይቀው ትወዳለህን?

መከብብ

ክፍል 1 መግቢያ

1. በዕብራውያን የመጽሐፉ ስም «መምህር» ወይም «ሰባኪ» ሲሆን ከሕዝባዊ ስብሰባ ጋር ይያያዛል። በዓለም ላይ ላሉት ሰዎች የሚሰጠውን የጥበብ ዓይነትም ያመለክታል፤ መክ. 1:1፤ 12። በኢትዮጵያ ባሕላዊ ሕብረተሰብ የድር ዘግሪ በስነ ጽሑፍ የሚጠቀምና የሚያስተምር ሲሆን የበላይ ባለስልጣኖችን ሳይቀሩ ለመተቸትና ለማመስገን የሚችል ክበብ። ስለዚህ መከብብ ግለት ዘግሪ ወይ አፈ ቀላጤ ግለት ነው። ተናጋሪው ከአድግጮቹ ውሳኔ ይፈልጋል።
2. መጽሐፈ መከብብ ዓላማዊ የነበረውን የአይሁድ ሃይማኖት ያጋልጣል ወይም ይተቻል። የነርሱ ሃይማኖት የሚያሳስበው የዚችን ዓለም ሕይወት ስለነበር የእግዚአብሔርን የበላይነት አልተቀበለም፤ መክ. 5:2። መጽሐፉ የተለያዩ ርዕሶችን አቅርቦ ይመረምራል። መከብብ እያንዳንዱንም ርዕስ ሲያቀርብ ያድግጫን ውሳኔ ይፈልጋል።
3. ምንም እንኳ መጽሐፉን በመጀመሪያ በምናይበት ጊዜ አፍራሽ ቢመስልም ጸሐፊው በጠቅላላ ስለ ሕይወት ያቀረበው የራሱን ሐሳብ አይደለም። ይልቅ ጸሐፊው የሚያሳየው ሰዎች የተፈጠረችውን ዓለም እንደ መጨረሻ አድርገው መውሰዳቸውን ነው። «ሁሉም ከንቱ ነው» ብሎ ሲናገር ከአድግጮቹ ምላሽ ይጠብቃል። እነርሱ ግን ለነዚህ ነገሮች ብዙ ጥረትና ጊዜ ስለሚሰጡ በቶሎ ሊሰግሙ አይችሉም።
4. የጸሐፊው ዓላማ ስህተት በሆኑት የሰዎች ተስፋዎች ላይ ሐሳብ ለማቅረብ ነው። እርግጠኛ ተስፋዎች ለመያዝ ሳይችሉ በፊት እነዚህን ስህተቶች ከልባቸው ግስወገድ አለባቸው። ጸሐፊው የሕዝብ ተናጋሪ ስልጣኑን በመጠቀም አስደናቂ መግልጫዎች ሰጠ፤ የግል ተናጋሪ ሆኖ ቢናገር ኖሮ እነዚህን ሊሰጥ አይችልም ነበር። አድግጮቹን የሚግርካቸው እነርሱ ድንቅ የሚሉትን ነገር ከነርሱ በመውሰድ ነው።
5. መጽሐፈ ምሳሌ በዓለም ያለውን የሕይወትን ውጫዊ ክፍል የሚገልጥና ይህን ጥያቄ የሚጠይቅ ነው፡- እነዚህን ነገሮች ካጣን ዘላቂ ሆኖ የሚገኝ ምንድነው? በውነት የሰው ሕይወት ከእንስሳት አይበልጥም?
6. ስለዚህ ከዚህ መጽሐፍ ስንጠቅስ መጠንቀቅ አለብን። ሁልጊዜ ስናነብ መከብብ ይህንን የተናገረው የሰዎችን ልብ ለመማረክ ነው ወይስ ቁም ነገር መናገሩ ነው ብለን ራሳችንን መጠየቅ አለብን።

ጥያቄዎች

1. «መከብብ» የሚለው ቃል በዕብራይስጥ ምን ማለት ነው? የቃሉ ወቅታዊ ተመሳሳይ ትርጉም ምንድነው?
2. ተናጋሪው ከአድማጩ የሚፈልገው ምላሽ ምንድነው?
3. ጸሐፊው የሚያጋልጠው ወይም የሚተቸው ምንድነው?
4. ጸሐፊው በተደጋጋሚ የተጠቀመበት ሐረግ ምንድነው? ይህን ሐረግ መተርጎም ያለብን እንዴት ነው?
5. ብዙ ጊዜ ሰዎች የተፈጠረችውን ዓለም የሚያዩአት እንዴት ነው?

ክፍል 2

መከብብ የሚያመለክታቸው ነጥቦች

1. በዚህ ዓለም በምንኖርበት ጊዜ ሰሎሞን የተናገራቸው ነገሮች ሊያደስደስቱን ይችላሉ። እነዚህ ነገሮች በሁለተኛ ደረጃ መታየት እንዳለባቸው ሰዎችን የምናሳምነው እንዴት ነው? ወደ ገዳም መሄድ ችግሩን ሊፈታው አይችልም! ጥያቄውን መጋፈጥና መመለስ አለብን።
2. የአሁኑ ሰባኪ፤ አስተማሪ፤ ሽማግሌ፤ አማካሪ ወዘተ... ሰሎሞን ያጋጠመውን ችግር መጋፈጥ አለበት! በአሁኑ ዓለም ለእግዚአብሔር ጥሪ ቅድሚያ እንዳንሰጠው የሚያደርጉን ነገሮች ምንድናቸው? እነርሱን ለመጥቀስ እንፈራለን? ለምሳሌ ትምህርት፤ ገንዘብ፤ ከፍተኛ ኮሮ፤ ቴሌቪዥን ወዘተ... እነዚህ ነገሮች ተገቢ በታቸውን መያዝ አለባቸው፤ አለበልዚያ ግን ጣኦታት ይሆናል! ከእግዚአብሔር በረከቶች ያርቁናል።
3. ሰሎሞን እያንዳንዳቸውን ነገር እነሣ እንጂ አልነቀፋቸውም። ይህንም ማስተዋል አለብህ። አድማጮቹ የራሳቸውን መደምደሚያ እንዲወስዱ ሰሎሞን ይፈቅዳል። አብዛኛውን ጊዜ ሰዎች የያዙትን መንቀፍ ጆርአቸውን ይዘጋል። እግዚአብሔር ሁሉም ነገሮች የሰጠን እንድንደሰትባቸው እንደሆነ እናውቃለን። «ይህ ከንቱ ነው»፤ «ያኛው ከንቱ ነው» በምንልበት ጊዜ «ለምን?» የሚለው ጥያቄ ረጋ ባለ መንፈስ መመለስ አለብን።
4. ሰሎሞን ብዙ የተለያዩ ነገሮች እንዴት እንደሚወያይ አስተውሏል። ሰሎሞን ለማድረግ የሞከረው አንድ ነገር ወስዶ ባዶና ዋጋ ቢስ መሆኑን ለማሳየት አይደለም። ችግሩ አንድ ወይም ሁለት የማያስፈልጉ ነገሮችን ማስወገድ አይደለም! ችግሩ የሕይወትን አቅጣጫ መለወጥ ነው። አንዱን ነገር በሌላው ላይ በሚጨምርበት ጊዜ የአድማጮችን ልብ ይግርካል። በዚህ ምክንያት መደምደሚያው የሚታየው በአንድ ወይም ሁለት ቁጥሮች ነው፤ መክ. 12:13-14 ተመልከት።
5. የምርመራው ሂደት ብዙ ጊዜ እንዲደጋገም ያስፈልጋል። ለሺያላዊ፤ ኢኮኖሚያዊ እና ሃይማኖታዊ ኮርአችን እውነተኛ የሆነውን ሊሸፍን ይችላል። የእግዚአብሔርንም ጥያቄዎች የማየት ችሎታችን ይጠፋል። ሕይወትም ትርጉሙ ቢስ ባዶ፤ ጣዕስ ቢስ

እና ደረት ይሆናል። ይህም ግለት መጽሐፈ መከብብን እንደገና ለማንበብና ለማጥናት ጊዜ ደርሷል ግለት ነው።

ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር በዓለም ያሉትን ነገሮች ለምን ሰጠ?
2. እግዚአብሔር ስለሰጠው መልካም ነገሮች ሰው ያለው የተሳሳተ አቋም ምንድነው?
3. እግዚአብሔር እንድንደሰትባቸው የሰጠንን ነገሮች ጣኦታት የምናደርግበት ጊዜ መቼ ነው?
4. በዚህ ሕይወት ነገሮችን ጣኦታት የማድረግ ችግር መፍትሔ ምንድነው?
5. ነገሮችን ማስወገድ ለችግሩ መፍትሄ የማይሆንበት ምክንያት ለምንድነው?

ክፍል 3

ትምህርት ከእስራኤል ሕይወት

1. በእስራኤል ንጉሥ የነበረውና የመጽሐፈ መከብብ ጸሐፊ የሆነው ሰሎሞን ስለነገሮች ባደነት ከማንም ይልቅ ብዙ ሊናገር ችሏል። ንጉሥ ሰሎሞን ትልቅ ሀብት ስለነበረው የፈለገውን ነገር ሊያገኝ የሚችል ነበር። ቤቶችን ገነባ፤ ፈረሶችም ገዛ፤ ወይንም ተክለ፤ አትክልትና ገነትም አደረገ፤ ብዙ ሚስቶችን አገባ። ይሁን እንጂ እነዚህ ነገሮች የሕይወትን ዓላማ እንደማይሰጡ ሰሎሞን ተገነዘበ። እነርሱ እርካታ አልሰጡም። እነርሱ የፈጠሩት ባደነትና መንፈሳዊ እጦትን ብቻ ነው።
2. እስራኤላውያን ወደተሰጣቸው ምድር ከመግባታቸው በፊት በምግብ፤ በብርና በወርቅ ብዛት እግዚአብሔርን እንዳይረሱ ሙሴ አስጠንቅቋል። ሰው ሀብትን እንዲያገኝ የሚያደርገው እግዚአብሔር ነው። ስለዚህ የእግዚአብሔርን ትዕዛዞች ማስቀደም አለበት፤ ዘዳግም 8:11-14፤ 18።
3. ነብዩ ሀጌ የእግዚአብሔርን ማስጠንቀቂያ ለይሁዳ ሰጠ። እነርሱ ምችት ባላቸው ቤቶች ኖሩ፤ ለእግዚአብሔር ቤት ግን አልተጨነቁም። ምግብ በብዛት ነበራቸው፤ እርካታ ግን አላገኙበትም። ልብስ ለበሱ፤ ነገር ግን አልሞቁም። በነርሱ ሕይወት እነዚህ ነገሮች የእግዚአብሔርን ቦታ ወሰዱ፤ ሐጌ. 1:3-6። በዚህ ምሳሌ ንፅፅሩ ገልፅ ነው፤ ስለዚህ ነብዩ ሁለቱን አቀራረቦች አነፃፀረ።
4. እስራኤላውያን ከእምነታቸው እንዲርቁ ያደረጋቸው የከነዓናውያን ሃይማኖት ብቻ አልነበረም። ሰሎሞን በግብፃውያንና ፊኒቃውያን የንግድ ሥራዎች ተማረከ። ይህም ትልቅ ሀብት ሰሎሞን ከእግዚአብሔር እንዲርቅ ማድረጉ ጥርጥር የለውም።
5. ታላቁ እሌክሳንድርያ የፋርስ መንግሥትን ካሸነፈ በኋላና የግሪክ ባሕል በአይሁድ ላይ በተጫነ ጊዜ አይሁድ ይበልጥ እግዚአብሔርን ረሱ። በኢየሱስ ዘመንም የሄሮድስ ወገንና የመሳሰሉት ቡድኖችን እናገኛለን። ሄሮድያን ከርም መንግሥት የቅርብ መተባበር የፈለጉ ሰዎች ነበሩ።

ጥያቄዎች

1. ሰሎሞን ስለነገሮች ባዶነት ከሌላ ሰዎች ይልቅ ለምን ሊናገር ቻለ?
2. ሰው ሀብት እንዲያገኝ የሚያደርገው ማን ነው?
3. ሐጌ ይሁዳን የነቀፈው ምንን አስመልክቶ ነው?
4. ሰሎሞንን ከእግዚአብሔር ሊያርቁት የቻሉትን ሦስት ነገሮች ጻፍ።
5. የግሪክ ባህል በአይሁድ የነበረው ተፅዕኖ ምንድነው?
6. ሄሮድያንና ሌሎች ቡድኖች በኢየሱስ ዘመን የፈለጉት ነገር ምንድን ነበር?

ክፍል 4

መጽሐፉ ለዘመናችን ያዘለው ትምህርት

1. እንድንደሰትባቸው እግዚአብሔር ብዙ መልካም ነገሮችን ሰጥቶናል። አያሌ ሰዎች ግን እግዚአብሔርን ከመታዘዛቸው በፊት እነዚህን ነገሮች ያስቀምጣሉ። ቤት! መኪናና ብዙ ሌሎች ነገሮችን የመያዝ ፍላጎት የሕይወት ዋና ዓላማ ሆነዋል። እነዚህ ነገሮች ጣኦታት ሆነዋል። ሐጌ እንዳለው «ደመወዝ ትቀበላላችሁ! የምትቀበሉት ግን በቀዳዳ ከረጢት ለማስቀመጥ ነው»፤ ሐጌ 1:6።
2. አያሌ ሰዎች ለስልጣንና ሀብት ሲሉ የሚያደናቅቶቸው በመሰሉዋቸው ሰዎች ጨካኞች ይሆናሉ። ስልጣንና ሀብት በራሳቸው ክፉ አይደሉም። ቁም ነገሩ በነርሱ የምናደርገው ሥራ ነው። እነዚህን ነገሮች ለማግኘት የተነሳሳን ለምንድነው? እኛ የነርሱ ባለቤት በምንሆንበት ጊዜ እነርሱ ደግሞ እኛን እንዳይገዙ እንዴት ልንቆጣጠራቸው እንችላለን? በዓለም ውስጥ ለሚገኙት ነገሮች ባሪያ ላለመሆን የምናደርገው ነገር ምንድነው?
3. ዓለም የሥነ መለኪያ አሁንም የላትም፤ ክርስቲያኖች በአካባቢያቸው ባሉ ቸልተኞችና ገድ የለሾች በቀላሉ ሊማረኩ ይችላሉ። እኛም መሥረዶችንና አነሳሽ ምክንያታችን ሁል ጊዜ ከእግዚአብሔር ቃል ማመሳከር ያስፈልገናል፤ 2ጢሞ. 2:15።
4. በአካባቢያችን ያሉትን ነገሮች በምንመለከትበት ጊዜ ክርስቲያኖችን ከእግዚአብሔር የሚያርቁቸው ብዙ የተለያዩ ነገሮች እንዳሉ እናያለን። አስተማሪዎች! ሰባኪዎችና ሽግግራዊዎችም እነዚህን ነገሮች ማስተዋል ያስፈልጋቸዋል። እነዚህን ነገሮች መመርመር ያለብን ከእግዚአብሔር ቃል በማነፃፀር ነው። ከነዚህ አንዳንዶቹ በተለያዩ ጊዜያት ልዩ ችግሮች ሊፈጥሩ ይችላሉ።

ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር እንድንደሰትባቸው የሰጠን መልካም ነገሮች ምንድናቸው? ጣኦታት የሚሆኑበት ጊዜ መቼ ነው?
2. ስልጣንና ሀብት ሰዎችን ከእግዚአብሔር የሚያርቃቸው እንዴት ነው? ለእነዚህ ነገሮች ባርያ የምንሆንውስ እንዴት ነው?
3. የሥነ ምግባር መመዘኛ በሌላት ዓለም ሲመላለሱ ክርስቲያኖች የሥነ ምግባራቸውን መመዘኛዎች እንዴት አድርገው ሊጠብቁ ይችላሉ?

4. በሕብረተሰብ ውስጥ ክርስቲያኖችን ከእግዚአብሔርና ከቃሉ እንዲቋቋሙ የሚያደርጉዋቸው ነገሮች ምንድናቸው? እነዚህ ነገሮች ከጥቂት ዓመታት በፊት ከነበሩበት ሁኔታ ለውጥ ማሳየታቸውን ልትገነዘብ ትችላለህ?

ክፍል 5

አንዳንድ አጭር መልሶች

1. ሰሎሞን የሕይወትን ትርጉም የሚያውቅ ሰው ነበረ። እነዚህ የሕይወት ነገሮች ገን አላፈ እንደሆኑ ደግሞ ደጋግሞ ያስገነዝባል። መዝሙረ ዳዊት «ዓመታችን ውሱን ነው፤ ዓመታት ከእኛ ቶሎ ያልፋልና፤ እኛም እንገመጸለንና» ይላል፤ መዝሙረ ዳዊት 90:10። «ምድር ትጠፋለች፤ እግዚአብሔር ግን ይኖራል»፤ መዝሙር 102:25-27። ሞጽ ሀብታም ሰው አለ «ለብዙ ዘመን የሚቀር ብዙ በረከት አለህ፤ ዕረፍ፤ ብላ፤ ጠጣ፤ ደስ ይበልህ»። እግዚአብሔር ግን አለ «አንተ ሞኝ፤ በዚህ ሌሊት ነፍስህን ከአንት ይፈልጓታል»፤ ሉቃስ 12:19-10።
2. በሕይወታችን ውስጥ ጣኦታት የሆኑትን ነገሮች ማወቅ አለብን። ሐዋርያው ዮሐንስ «ከጣኦታት ራሳችሁን ጠብቁ» ብሏል፤ 1ዮሐ. 5:21። እግዚአብሔር ይላል «እኔ እግዚአብሔር ነኝ፤ ስሜ ይህ ነው፤ ክብሬን ለሌላ አልሰጥም»፤ ኢሳ. 42:8። 1. ከእግዚአብሔር በፊት የምታስቀምጣቸውን ነገሮች እወቅ። 2. ለእግዚአብሔርም አስረክባቸው።
3. «ነገሮች» ማለት ንብረት፤ ትምኔት፤ ሀብትና ክብር ጣዖታት የሚሆኑት መቼ ነው? እነዚህ ነገሮች በራሳቸው ክፋት የላቸውም፤ እነዚህን ነገሮች ለማግኘት የተነሳሳንበት ምክንያት ግን መመርመር አለብን። እነዚህ ነገሮች እግዚአብሔርን ከመታዘዝና ከማገልገል ፍላጎታችን በፊት የሚበልጡ ይሆን እንደሆነ መመርመር ያስፈልጋል።
4. አንዳንድ «ነገሮችን» ከሕይወታችን ማስወገድ ለችግሩ መፍትሄ ሊሆን አይችልም። እግዚአብሔር ስሜታችንና ፍላጎታችንን እንዲለውጥልን ስለምንፈልግ እነዚህን ነገሮች ለእግዚአብሔር ማቅረብ አስፈላጊ ነው፤ ገላ. 4:8-9።
5. ጌታ በማር. 8:24 እንዳለው በየቀኑ መስቀሉን የሚሸከመውና እኔን የሚከተለኝ በፍላጎት መሆን አለበት። «የክርስቶስ ኢየሱስም የሆኑቱ ሥጋን ከክፉ መሻቱና ከምኞቱ ጋር ሰቀሉ»፤ ገላትያ 5:24። ለእግዚአብሔር መታዘዝ ያለብን ሁል ጊዜ ነው።

ጥያቄዎች

1. ቃሉ ስለዚህ ሕይወት ነገሮች የሚናገረው ነገር ምንድነው? መዝ. 90:10፤ 102:25-27፤ ሉቃስ 12:19-20፤ ያዕ. 4:14።
2. በሕይወታችን ጣኦታት ሊሆኑ የሚችሉትን «ነገሮች» ለመከላከል ሁለት እርምጃዎች አስፈላጊ ናቸው። እነዚህ ሁለት እርምጃዎች ምንድን ናቸው?
3. የያዝናቸው ነገሮች በሕይወታችን የትኛውን ሥፍራ ማግኘታቸውን የምንመረምረው ለምንድን ነው?

4. «ነገሮችን» ከግስወገድ ይልቅ አስፈላጊ የሚሆነው ምንድነው?

5. ገላትያ 5:24 ምን ይላል? እግዚአብሔር በሚሰጠን ሃይል ይህን ሰርተናል?

ክፍል 6

አጭር ማብራሪያ

መጽሐፈ መክብብ 1: 1-18 ተናጋሪው ወይም ጸሐፊው በገላዕ እንደሚታየው ሰሎሞን ነው፤ 1:12። የሰሎሞን ዓላማ፤ ሁሉም ነገር ለኔ ጠቃሚ ነው? ብሎ ስለሚገመግመው የዓለም አስተያየት ለማስጠንቀቅ ነው። ይህ የሰው ብቸኛ አነሳሽ በሚሆንበት ጊዜ ቀናት ያልፉሉ! ሕይወቱ ግን ትርጉምና ዓላማ አይኖረውም። ነገር ግን እግዚአብሔር ሰውን የፈጠረው ሌላ ፍላጎትም ጭምር እንዲኖረው አድርጎ ነው። ሰው ግን ብራሱ ጥበብ ይህን ፍላጎት ሊያረካ ይጥራል። ሰው እግዚአብሔርን ከሃሳቡ በማውጣት የሕይወትን ትርጉም አጣ።

መጽሐፈ መክብብ 2: 1-26 ሰው የሕይወትን ትርጉም ለመገንዘብ አይሞክርም። ሰው «መልካም ጊዜ ይሁንልህ። የሕይወትን ደስታ ትመስ» ይላል። ነገር ግን ሰው ጥበብንና ደስታን ለማግኘት የሚያደርገው ጥረት ባዶ ስለሚሆን ሀብትን ለመሰብሰብ ፊቱን ያዞራል፤ ቤተችን ይገነባል፤ ገነትንና የፍራፍሬ ተክል በታም ያደርጋል። እሱ የሚኖረው ለቀት ብቻ ነው። እውነተኛው አዋቂ ሰው ግን የወደፊቱን ያስባል። መብላት መጠጣትና በሥራችን እርካታ ማግኘት መልካም ነው። ደስታን ሊሰጥ የሚችለው የእግዚአብሔር ጥበብ ብቻ ነው። በእውነት ደስታ ያረካል? ይህ የሰሎሞን ጥያቄ ነው። ሰሎሞን መልሱን ያውቀዋል፤ አንባቢውም ከመልሱ እንደሚሰማው ያውቃል።

መጽሐፈ መክብብ 3: 1-22 የእግዚአብሔር ጥበብ እንደሚነግረን ፍጥረት በሙሉ ለደስታ ተፈጥሯል፤ ያስደስተናል። ይህን የሚክድ ማንኛውም ጥበብ ግን በሰው የተመሰረተ ነው፤ መክ.2:26፤ 3:10-13። ነገሮች ሁሉ እንድንደስትባቸው የሰጠን እግዚአብሔር ነው፤ እኛም ሙሉ በሙሉ የምንደስትባቸው ለእግዚአብሔር ታዛዦች በምንሆንበት ጊዜ ብቻ ነው። ለሕይወት ሥርዓት የሚሰጠው፤ የሰዎችን ልብ የሚያረካውና የወደፊቱንም ተስፋ የሚሰጠው እግዚአብሔር ብቻ ነው። ሰው በእግዚአብሔር አምሳል ስለተፈጠረ እግዚአብሔርን የማወቅ ችሎታ አለው። ሰው እግዚአብሔርን ቸል ለማለት እንደማይችል ልቡና ሕሊናው ይነገሩታል።

መጽሐፈ መክብብ 4: 1-16 ሰሎሞን ስለጭቆና ይወያያል። የሞቱት ከሚኖሩት የበለጠ አይደሰቱም ወይ ብሎም ይጠይቃል። ስለ ሰውም ሥራ ይናገራል። ሰው እንዲሠራ የሚገፋፋው በጎረቤቱ በመቅናት ነው ይላል፤ ይህም ቢሆን ትርጉሙ ቢስ ነው ይላል። ሰሎሞን ብቻቸውን ስለሆኑትም ይናገራል። እነርሱ የሚሰሩለት ሰው ከሌላቸው ሥራቸው ከንቱ ነው። በሕይወት ከሁሉም የበለጠ ትርጉሙ ቢስ ነገር ደግሞ ታዋቂነት ነው። ሥራ

በራሱ ብቻ እርካታን ይሰጣል? ሰዎችስ ከሥራቸው በሚያገኙት ውጤት ዘላቂ እርካታን በዕውነት ያገኛሉ? ብሎ ይጠይቃል።

መጽሐፈ መክብብ 5: 1-20 ከዚያም ሰሎሞን ስለ ሃይማኖት ትችት ያቀርባል። ሰሚዎቹ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለውን ትልቁ ልዩነት እንዲገነዘቡ ሰሎሞን ያስገነዝባል። ሰው እግዚአብሔርን ማክበር ሲገባው እርሱን በመጠቀም ትርፍ ሊያገኝ ይሞክራል። እነርሱ የማይፈፅሙትን ስለት ለእግዚአብሔር መግባት የሰጣቸውም። ምንም እንኳ አብዛኛው ጊዜ እነርሱ ልክ ባይሆኑም የእግዚአብሔር ፍርሃት የባለስልጣናች መክበርንም ይጨምራል። ነገር ግን መልሱ ያለው በሰው እጅ ሳይሆን ሁሉን በሚቀጣጠር በእግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር ሀብትንና ንብረትን ይሰጣል። ሀብት ግን ትርጉሙ ቢስ ነው። ሰው በሚሞትበት ጊዜ ሀብቱ ከርሱ ጋር ይዞት ሊሄድ አይችልም። ሀብት! ንብረትና በሥራ መደሰት ግን የእግዚአብሔር ስጦታዎች ናቸው።

መጽሐፈ መክብብ 6: 1-12 እግዚአብሔር ለብዙ ሰዎች ሀብት! ንብረትንና ክብርን ሰጥቷል። የፈለጉትን ነገር ሁሉ አገኙ! እንዲደሰቱበት እግዚአብሔር አላደረገም። ብዙ ልጆች ሊኖሩት ይችላሉ! እርሱም ብዙ ዓመት ሊኖር ይችላል። እነዚህ ሁሉ ስጦታዎች ግን አያስደስቱትም! ሕይወትም ትርጉሙ ቢስ ይሆናል። ሰው ሁሉም ነገሮች አሉት! ነገር ግን አይረካም። ይህም የሆነበት ምክንያት እግዚአብሔርን ስለማያውቅ ነው።

መጽሐፈ መክብብ 7: 1-29 ሞት ለሁሉም የሚመጣ እንደሆነ ሰው መገንዘብ ይኖርበታል። ይህን ሐቅ ሳይገነዘብ ሊያልፍ አይችልም። ሰው ለዘላለም በዚህ ዓለም ውስጥ የማይኖር መሆኑን መረዳት አለበት። እግዚአብሔር የሠራቸውን ነገሮች አስብ። መልካምና መጥር ዘመናት በሚሆኑበት ጊዜ ተደሰት! እግዚአብሔር ሁሉንም ማድረጉ ተገንዝብ። እግዚአብሔርን የሚፈራ ሰው ትሁት መሆን አለበት! ኩራትንም ያስወግዳል። እግዚአብሔር ሰውን የፈጠረው ፍፁም አድርጎ ነው! ሰው ግን ከዚህ ፍፁምነት ወደቀ። እኛ ሁላችን አንድ ቀን የምንሞት መሆናችንን ስናውቅ እውቀታችን የሚሰጠን እርካታ ምንድነው? ይህ ሀሳብ ትርጉም ያለው ዓላማ ለሕይወት ያቀርባል?

መጽሐፈ መክብብ 8: 1-17 በሥልጣን ላይ ያሉትን ማክበር እንዳለባቸው አሁንም እዚህ ላይ ይጠቀሳል። ሥልጣኑ አንዳንድ ጊዜ ከቶ ሊሆን ይችላል! ነገር ግን የተመረጠ ነው። ክፋትን ለማስወገድ የሚመጡት መሻሻሎች በበታቸው ሌሎች ክፋቶችን ሊያመጡ ይችላሉ! 8: 1-9። እግዚአብሔር የሚሠራው ቀስ በቀስ ነው። አንዳንድ ጊዜም ምንም ነገር የማይሠራ ሊመስለን ይችላል። ፍርድ ግን በእርግጥ አለ። እግዚአብሔርንም የሚፈሩ ሰዎች በዚህ ሐቅ ተስፋ ሊኖራቸው ይችላል። ይህ ተስፋና ማረጋገጫ ከእግዚአብሔር እንደሆነ ሰሎሞን አመልክቷል። አያሌ ሰዎች ሥርዓተ አልባ የሆነውን ሕብረተሰብ ወደ ሥርዓተ ለመመለስ ታገለጥል። ይህስ ቢሆን ዘላቂ እርካታ ይሰጣል?

መጽሐፈ መክብብ 9: 1-12 ሰዎች ሁሉ የሚገጥማቸው እድል አንድ ነው። ነገር ግን እግዚአብሔርን የሚፈሩ ሰዎች እግዚአብሔርን ከማይፈሩ ሰዎች የበለጠ እድል ይኖራቸዋል። በምድር አብዛኛው ጊዜ ጻድቃን ይሰቃያሉ! ክፉዎች ግን ይበለፅጋሉ። ግንኛውም ሰው ግን የምድር ሕይወቱ መቼ እንደሚያልቅ አያውቅም። ይሁን እንጂ ጻድቃን

የሚሄዱት በእምነት እንጂ በማየት አይደለም። ዓለም ሀብትንና ክብርን በማም አስፈላጊ ነገሮች አድርጋ ስትቆጥር እውነተኛ ሽልማት የሚገባውን ግን አታውቅም። ምንም እንኳ ብለህ ቢሆንም ድህውን ሰው የሚሰማው የለም። ብለህ የሆነ ሰው የሚያስበው ከሞት በኋላ ያለውን ነገር ነው። ማንኛውም ሰው ከሞት በኋላ ሁሉም ነገሮች እኩል እንደሚሆኑ ያምናል። ይህስ ቢሆን ያረካል?

መጽሐፈ መከብብ 10:1-20 ትንሽ ጅልነት የአያሌ ብለህ ሰዎችን ሥራ ሊያጠፋ ይችላል። ነገር ግን ጅልነት ከአንተ በላይ ከሆኑ ባለስልጣኖች በሚመጣበት ጊዜ ትዕግስት ይኑርህ! ሀላፊነትህንም ችል አትበል። ሞቾች ወደ ከፍተኛ ቦታ በሚሾሙበት ጊዜም ቢሆን የመንፈስ እርጋታና ጥቂት ቃላት ይበልጣሉ! መከ. 3:7። ከዚህ በፊት የተመሠረቱትን ነገሮች ለመለወጥ የሞከረ ማንኛውም ሰው ችግር ያጋጥመዋል። የጋውን ለመቆጠር እርግጠኛ ሁን! ነገሩንም ለማከናወን እውቀት መኖርህን አረጋግጥ! መከ. 10:8-11። ሞቾች ብዙ ይናገራሉ! ምንም ነገር ግን ለመሥራት አይችሉም። ችሉታ ያላቸው ሰዎች በግስተዳደሩ ቦታ ላይ መቀመጥ አለባቸው። በሥልጣን ላይ ያሉትን መተቸት ብለህ አይደለም! ራስህንም ለአደጋ ማጋለጥ ነው። ስለዚህ ብለህ ሰው ብጥብጥ ባለበት መሀል የተመሳጠነ ሕይወት ለመኖር ይግራል። ይህስ የሕይወት ዓላማ ነው? የሰባኪው አድግሞች ግን ሕይወት ከዚህ የበለጠ ትርጉም እንዳለው ይሰማሉ።

መጽሐፈ መከብብ 11:1-10 ብለህ ሰው በፍርድ የሚወርሰውን ዘመን ይቆጥረዋል። ለሌሎችም ሰዎች የምትችለውን ያህል አድርግ። ያለን ጊዜ አሁን ነው። ነገ በእግዚአብሔር እጅ ነው። በወጣትነትህ ተደሰት! ፍርድ እንደሚመጣ ግን አስታውስ። በወጣትነትህ ጊዜ እግዚአብሔርን ባታሰብ ሕይወትህ ትርጉም ቢስ ይሆናል። የወጣትነትህን በረከትና እድል ተቀበል! እነዚህም የእግዚአብሔር መሆናቸውን ተገንዝብ። ፍርድ ሃላፊነትን ያመለክታል። ይህም ደግሞ ሰው ለእግዚአብሔር ተጠሪነት እንዳለው ያሳያል። እግዚአብሔርን ካሳለግን ሕይወታችን ትርጉም ይኖረዋል።

መጽሐፍ መከብብ 12:1-14 ከሕጻንነታችን ጀምሮ ፈጣሪያችንን ካስታወስን ፍጥረቱም መሆናችንን ከተገነዘብን እንገረካለን። በዚህ ዓለም የምናኖረው ሁሉና በሰውነታችንም ያሉ ክፍሎች ሁሉ ይበሰብሳሉ! እየተበላሹም ይሄዳሉ። ነገር ግን ይህ ዓይኖቹውን በእግዚአብሔር ላይ የተከሉትን ሊያስወግድ አይገባም! ምክንያቱም ይህ ሕይወት ከተፈፀመ በኋላ ወደ በለጠ ሕይወትና ቤት እንደሚሄዱ ያውቃሉና። የተደበተ ነገር ይሁን መልካም ወይም ክፉ በጠቅላላ ሁሉም ነገር እግዚአብሔር ለፍርድ ያቀርባልና! በዚህ ሕይወት የሰው ሥራ እና ተስፋ «እግዚአብሔርን መኖራትና ትዕዛዛቱን ማከበር ነው»።

የሰባኪው ዘዴ

በጠቅላላ ስብከቱ ሰባኪው አንድን ነገር ከሌላ ነገር ጋር ያገደራል! እውነተኛውን መልሱ የሚሰጠው ግን በመጽሐፉ መወረሻ ነው። ከንቱ ተብለው የተጠሩት ነገሮች በንፅፅሩ ምክንያት ነው። ሰባኪው የጠቀሳቸው ነገሮች በእግዚአብሔር ገልጋሎት ጥቅም ሊሰጡ የሚችሉ ናቸው። እነርሱ በራሳቸው ከንቱ ወይም ጠቃሚ አይደሉም። ጥቅሙ ወይም ከንቱነቱ የሚወስነው እኛ እንዴት አድርገን እንደምንጠቀምበት ነው። ከነዚህ ነገሮች

ጥንኛውንም የሕይወታችን ዓላማ ብናደርገው በከንቱ መኖርና በከንቱ መሞት ነው። እነዚህ የተጠቀሱት ነገሮች ጣኦታትና ከንቱ ነገሮች ሊሆኑ ይችላሉ። የሰባኪው ዘዴ ማለት ከመጽሐፉ ቁጥሮች በምንጠቅስበት ጊዜ መጠንቀቅ አለብን ማለት ነው፤ ይህም የሆነበት ምክንያት አብዛኛዎቹ በመጽሐፉ የተጻፉት ጽሑፎች መልእክት ለመስጠት ሳይሆን የአንባቢውን ትኩረት ለመሳብ ስለሆነ ነው።

ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር ሰውን የፈጠረው የተፈጠሩትን ነገሮች ብቻ እንዲፈልግ አይደለም። ሰው እነዚህን የልቡ ፍላጎቶች ለማርካት የሚሞክረው እንዴት ነው? መክ. 1።
2. ሞሃች ስለ ጊዜ ያላቸው ሀሳብ ምንድነው? የብልሃተኞችስ? መክ. 2።
3. እግዚአብሔር የፈጠራቸውን ነገሮች በብዛት የሰጠው ለምንድነው? መክ. 3።
4. እንደ ሰሎሞን አባባል ሰው እንዲሠራ የሚያነሣው ነገር ምንድነው? ምዕ. 4።
5. ሰው በእግዚአብሔር ያለው አቋም ምን መሆን አለበት? ምክ. 5:1-2።
6. እግዚአብሔር ብዙ ሀብት እንዲኖራቸው ባደረጋቸው ሰዎች ላይ ያለው እጦት ምንድነው? መክ. 6:1-40።
7. ሰው መጋፈጥ ያለበትና አንጎሉም ችል የማይለው ሐቅ ምንድነው? መክ. 6:12፤ 7:1።
8. በመቆጣጠር ባሉት ስልጣኖች ላይ ከመነሳት ይልቅ የሚበልጠው ምንድነው? መክ. 8።
9. ዓለም በጣም አስፈላጊ አድርጋ የምትቆጥረው ምንድነው? መክ. 9።
10. ትንሽ ጅልነት ሊሠራው የሚችለው ምንድነው? መክ. 10።
11. ዘመን በሚፈፀምበት ጊዜ የሚከተለው ነገር ምንድነው? የሚጨምረውስ ምንድነው? መክ. 11።
12. በሕይወት የሰው ተግባር ምንድነው?
13. ሰባኪው እነዚህን ባዶ የሚላቸውን ነገሮች በሚያቀርብበት ጊዜ የሚያደርገው ነገር ምንድነው? በዚህስ መንገድ ያቀረባቸው ለምንድነው?
14. የሰባኪ ማስጠንቀቂያ በሥራ ማዋል የምንጀምረው መቼ ነው? መክ. 12:1።
15. ዝቅ ብለው ስለተዘረዘሩት ነገሮች ያለህን አቋምና አነሳሽነት ፈትን:-

1. እውቀት 2. ደስታ 3. ሐብት 4. ክብር 5. ስልጣን
6. ሃይማኖት 7. የሥነምግባር መመዘኛዎች 8. ምሾት 9. ማቴሪያላዊ ነገሮች
10. ለእግዚአብሔር ያለህ ሃላፊነት።

ክፍል 7

ሌላ አስረጂ ጥቅሶች

1. በምድር ላይ የሰው ሕይወት አጭር ነው፤ መዝ.90:10 102:25፤ 26፤ ሉቃስ 12:19-20፤ 1ቆሮ. 13:8፤ 1ኢጥ. 1:24፤ ያዕ. 4:14።

2. እግዚአብሔርን መፍራት የጥበብ መጀመሪያ ነው፤ መዝ. 111:10፤ ምላሌ 1:7፤ 21:21፤ 22:24።
3. ሀብት፤ ንብረትና ምድራዊ ሃይል የእግዚአብሔር ስጦታ ናቸው፤ መቀበልም ያለብን እንዲሁ ነው፤ መዝ. 6:2፤ ዳንኤ. 5:18፤ ዘዳ. 8:18፤ 1ኛ ዜና. 29:12፤ መዝ. 5:19፤ መዝ. 91:15፤ ሆሴዕ 2:8፤ ዮሐ. 5:44፤ 12:2፤ 1ኛ ነገሥት 3:13።
4. ሐብትና ንብረት ሰውን ሊያታልሉ ይችላሉ፤ ዘዳግ. 8:13፤ 14፤ መዝ. 62:10፤ ምላሌ 28:10፤ ግቲ. 19:23፤ ግር. 4:19፤ 1ኛ ጢሞ. 6:9፤ ግቲ. 16:26፤ ሉቃስ 21:34፤ ቶላስ. 3:2፤ ያዕቆ. 4:4፤ ግቲ 13:22፤ 24:38፤ 39፤ 2ኛ ጢሞ. 4:10።
5. የሰው ክብር የሚቀየው ለአጭር ጊዜ ነው፤ መዝ. 49:12፤ 17፤ ሆሴዕ 4:7፤ 1ኢጥ. 1:24።

አስተውል፡- 1. እላይ ስለተጠቀሱት ርዕሶች የብሉይ ኪዳንና የአዲስ ኪዳን ትምህርት ተመልከት

2. በነዚህ ነገሮች በኩል የሚነሳውን ለመቋቋም እንድትችል ቁልፍ የሆኑ ቁጥሮችን በቃልህ አጥና።

ክፍል 8

መደምደሚያ

1. በአሁኑ ጊዜ እግዚአብሔር ለሰዎች ታላቅ ጥበብ ሰጥቶአቸዋል። ይህ ጥን የእግዚአብሔር ስጦታ መሆኑን ማስታወስና በሌላ ነገርም ላለመውሰድ መጠንቀቅ ይኖርብናል፤ ያዕ. 1:17። ይህ ጥበብ እግዚአብሔርን በመጀመሪያ ደረጃ እንድናስቀምጠው ይመራናል። « የጥበብ መጀመሪያ እግዚአብሔርን መፍራት ነው»፤ ምላሌ 1:7። በመጽሐፈ መክብብ ስለተጠቀሱ ነገሮች ያለን አቋም በምናስብበት ጊዜ ማድረግ የሚገባን የመጀመሪያ እርምጃ የእግዚአብሔር ቤተሰብ መሆናችንን ማረጋገጥ ነው።
2. የዓለም አቋምና የዓለም ሃሳብ ግፊቶች በጣም ሃያልና ብልጥ ናቸው። ክርስቲያኖች በነዚህ ነገሮች እንዳይታሉሉ ሁልጊዜ መጠንቀቅ አለባቸው፤ ግቲ. 13:22። በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ በነሱተር ዘመን «ጣኦታት አጥፊ» የተባሉ የክርስቲያን ቡድኖች ተነስተው ነበር። የሌሎችን ሰዎች ጣኦታት ማጥፋትና ማቃጠል የለብንም፤ ነገር ግን የእግዚአብሔር ሰዎች ጣኦታት የሚያደርጉዋቸውንና ከእግዚአብሔርም የሚያርቁዋቸውን ነገሮች ሁሉ ጊዜ መመልከት ይኖርብናል።
3. ጣኦታቱን ካወቅናቸው በኋላ ሁለት ነገሮችን ማድረግ ይኖርብናል፡- ቃሉን በማስተግር የሰዎቹን ፍላጎትና አቋም መለወጥ ይኖርብናል። ለጣኦታቱ ያላቸውን ፍላጎት ከተዉ አንድ ትልቅ ድል ተገኝ ማለት ነው። ከዚያ ድሉን ለማጠናከር ጣኦቱ የጋ ቢስ እንደሆነና ለሕይወታቸው የሚጨምር ነገር አለመኖሩን ማሳመን ያሻናል። ይህን ነገር አንድ ጊዜ ከተገነዘቡ እንደገና ወደ ጣኦታት ለመመለስ አይፈልጉም።

4. የሰይጣን ሥልት የእግዚአብሔርን ዕቅድና ዓላማ በሕይወታችን እንዳናይ ዕይናችንን መውሰድ ነው። ይህም ግለት አንድን ጣኦት ባስወገድን ጊዜ በቦታው ሌላ ጣኦት ያስቀምጣል ግለት ነው። ስለዚህ በ1ኛ ዮሐንስ 5:13 የተመሠረተ አቋም መገንባት በጣም አስፈላጊ ነው። በእግዚአብሔር ቃል ትምህርት አግካችነት ሰይጣን በሕይወታችን ውስጥ ለማስቀመጥ የሚሞክራቸውን አዳዲስ ጣኦታት ሁል ጊዜ እየፈለገን መከታተል ይኖርብናል።
5. እግዚአብሔር የሚፈለገው ምንድነው? የሚለውን ጥያቄም ሁልጊዜ መጋፈጥ ይኖርብናል። የእግዚአብሔር ጥያቄዎች ከዘመን ወደ ዘመን ሊለያዩ ይችላሉ። እግዚአብሔር በሚናገረን ጊዜ በከንቱና በጠቃሚ መሳከል ያለውን ልዩነት ልናውቅ እንችላለን። የዛሬ ዓመት ጠቃሚ ሆኖ የሚታየው ነገር በሚቀጥለው ዓመት ደግሞ ከንቱ ሊሆን ይችላል።

ጥያቄዎች

1. ሰሎሞን ስለጠቀሳቸው ነገሮች እውነተኛ አቋም እንዲኖረን ማድረግ ያለብን የመጀመሪያ እርምጃ ምንድነው?
2. ምንም እንኳን የሌሎችን ሰዎች ጣኦታት ማጥፋት ባይኖርብንም ማድረግ ያለብን ነገር ምንድነው?
3. የሌሎችንና የራሳችንን ጣኦታት በምናውቅበት ጊዜ በጣኦታት ላይ ያለን ፍላጎትና አቋም እንድንለውጥ የሚያደርገን ምንድነው?
4. እግዚአብሔር ስለኛ ሕይወት ባለው ዕቅድ አንጻር የሰይጣን ማጥቃት ዘዴ ምንድነው?
5. የእግዚአብሔርን ዕቅድ ለመጠበቅ እንድንችል ሁልጊዜ ራሳችንን መጠየቅ ያለብን ጥያቄ ምንድነው?

ስቆቃወ ኤርምያስ

ክፍል 1

መግቢያ

1. ስቆቃወ ኤርምያስ ሶስት ትላልቅ የዕብራውያን ሃሳቦችን ያጠቃልላል:-
 - ሀ. ትንቢት - እግዚአብሔር የሚለውን
 - ለ. ሥርዓተ ቅዳሴ - በምንፀልይበት ጊዜ ሃሳባችንን እንዴት እንደምንገልፅ
 - ሐ. ጥበብ - የነዚህ ሁለት ነገሮች ለሌሎች እንዴት እንደምንገልጽ

2. ጥበብ ከብደት የሚሰጠው እግዚአብሔር ከሰዎች ያለውን ምስጢራዊ መንገድ ለማሰብ ፍላጎት ማሳየትን ነው። በተለይ ደግሞ ስቃይን አስመልክቶ የእግዚአብሔርን እጅ ለመቀበል ዝግጁ መሆን ማለት ነው። የሰው ምላሽ ጠቃሚነት የለውም ማለት አይደለም።
3. የመጽሐፉ ዋና ሃሳብ በይሁዳ፤ በኢየሩሳሌምና በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ በመጣው ችግር መሳቀቅ ነው። አይሁድ በንስሐ መንፈስ በእግዚአብሔር ምህረት እንዲጠለሉ ተመክረው ነበር። መጽሐፉ በእግዚአብሔር ፍርድ ከብደት ያዘነውን ሰው ያሳያል፤ ይሁን እንጂ በእግዚአብሔር ምህረት የተመረኮዘ ነው።
4. በባቢሎናውያን አመጸኛውን ሕዝብ ለመቅጣት የእግዚአብሔር መሣሪያዎች እንደነበሩ አድርጎ ኤርምያስ ያያቸዋል፤ ሰቆ.3:59-66። ነገር ግን በባቢሎናውያን በልባቸው በነበረው ክፋት ምክንያት የእግዚአብሔርን በቀል ቀመሱ። ኤርምያስ የራሱን ህዝብ ሁኔታ ሰፋ ባለ አስተሳሰብ ስለሚመለከተው የአረመኔ ብሔሮችን ይጨምራል። እግዚአብሔር የበላይ ስለሆነ ባቢሎንም ብትሆን በቁጥጥር ሥር ነች።
5. ሁለት ሀሳቦችን ማነፃፀር የድሮ ዕብራውያን ጸሐፊዎች ጠባይ ነበር። ለምሳሌ በሰቆ. 3:1-18 እግዚአብሔር በጣም ጨካኝ ሆኖ የገለጻል። ነገር ግን ሃሳቡ ቶሎ ተለውጦ ለሚያሳየው ታማኝነትና ርህራሄ ለእግዚአብሔር ምስጋና ሲገልፅ ደግሞ ይታያል፤ ሰቆ. 3:19-39።

ጥያቄዎች

1. በሰቆቃው ኤርምያስ የሚገኙት ሶስት የዕብራውያን ሃሳቦች ምንድናቸው?
2. በዚህ መጽሐፍ ኤርምያስ የሚሳቀቀው ስለምንድነው?
3. አይሁድ ምን እንዲሠሩ ኤርምያስ አስጠነቀቀ?
4. ባቢሎናውያን እግዚአብሔር ለይሁዳ ባለው ዕቅድ ምን ክፍል እንደነበራቸው አድርጎ ኤርምያስ ይወስዳቸዋል?
5. ባቢሎን ደግሞ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር መሆንዋን የሚያረጋግጥልን የእግዚአብሔር ባሕሪይ ምንድነው?

ክፍል 2

መጽሐፉ የሚመለከታቸው ነጥቦች

1. ስቃይና ሀዘን የሚመጣው በኃጢአት ምክንያት ነው የምንለው መቼ ነው? ስቃይና ሀዘን ሁሉ በኃጢአት ምክንያት አይደለም። ነቢያት ስለኃጢአትና ስለውጤቱ ስላስጠነቀቃት ኢየሩሳሌም የተስቃዩቸው በኃጢአት ምክንያት እንደሆነ ኤርምያስ እርግጠኛ ነበር።
2. እግዚአብሔር የራሱን ልጆች የሚቀጣው አማኝ ባልሆኑ ህዝቦችና ብሔሮች ነው። እግዚአብሔር በማያምኑ ሰዎች ላይ የሚያደርገው ፍርድና ኃጢአት በሚያደርጉ በራሱ ሕዝቦች ላይ የሚያመጣው ፍርድ አንድ አለመሆኑ ግልፅ ነው። ማስጠነቀቂያዎቹ በግልፅ ተሰጥተው እንደሆነ ውጤቱም ግልጽ ይሆናል።

3. አማኝ ያልሆኑ ሕዝቦችና ብሔሮች በእግዚአብሔር ቃል ሥር ናቸው። ይህም ግለት ጻድቁ ከጥፋተኛው አብር ይሠቃያል ግለት ነው። ኤርምያስና ሌሎች በከተማው የነበሩ ብዙዎች ታዛዦች ነበሩ። ባቢሎን ከተማዋን በከበበች ጊዜ ገን ታዛዦችም ተሰቃዩ፤ ብዙ ሰዎችም ሞቱ። ይህ የሆነበት ምክንያት አብዛኛዎቹ አመፀኞች በመሆናቸው ነበር። ምንም እንኳ እውሉስ ስህተት ባያደርግም በቀርንቱስ በነበሩ ውሸታም አስተማሪዎች ምክንያት ብዙ ተሰቃዩ።
4. እግዚአብሔር ፍላጎቱን ለመፈፀም አረመኔ ብሔሮችን እንደት እንደሚመርጥ እንባቱምን ያስቸገረ ልዩ ጥያቄ ነበር፤ እንባቱም 1:3፤ 4፤ 12፤ 13። እግዚአብሔር ነገድጓድንና መብረትን ከሰማይ ቢልክ ኦር ፍርዱ ገልፅ ይሆን ነበር። እግዚአብሔር እስራኤልን ለመቅጣት አረመኔ ባቢሎን መጠቀሙ አይሁድ ሊያስቡት የማይፈልጉ አሳፋሪ መደምደሚያ ነበር።
5. እግዚአብሔር ለኃጢአት ያለው ምላሽና ለኃጢአተኛው ያለው ፍቅር በቀላሉ ሊታረቁ የማይችሉ ሁለት ሃሳቦች ናቸው እነዚህን ነገሮች ልንረዳቸው ስለማንችል እግዚአብሔር ስለ ራሱ የሚናገረንን ዝም ብለን መቀበል አለብን።

ጥያቄዎች

1. ሀዘኛችና ስቃዮች ሁሉ የሚመጡት በኃጢአት ምክንያት አይደለም። የእስራኤል ስቃይ ገን የኃጢአት ውጤት መሆኑ ኤርምያስ እርግጠኛ የሆነው ለምንድነው?
2. አማኞች አማኝ ካልሆኑ ሰዎች አብረው የሚሰቃዩት መቼ ነው?
3. እስራኤልን ለመቅጣት እግዚአብሔር ባቢሎናውያንን መርጧል የሚለውን ሃሳብ ለመቀበል ለአይሁዶች ለምን ከባድ እንደሆነ ይመስላል?
4. እግዚአብሔርንና ኃጢአትን የሚመለከቱ ሁለት አስቸጋሪ ሃሳቦች ምንድናቸው?
5. እግዚአብሔር የሚያደርገውን ነገር ለመረዳት በሚያስቸገረን ጊዜ ማድረግ ያለብን ምንድነው? ለምን?

ክፍል 3

ትምህርት ከእስራኤል ሕይወት

1. አንዳንድ ጊዜ ስቃይና ሐዘን የኃጢአት ውጤት ናቸው።
 ሀ/ የዳዊት ሀዘን የኦርዮ ሚስት ቤርሳቤህ በተወለደው ሕፃን መሞት ነበር፤ 2ኛ ሳሙ. 12: 13-23።
 ለ/ ዳዊት በይሁዳ እና በእስራኤል የሚዋጉትን ሰዎች በመመዝገቡ ምክንያት ሰባ ሺ ሰው የገደለ ቅስፈት በእስራኤል መጣ፤ 2ኛ ሳሙ. 24: 10-17።
 ሐ/ በይሁዳ እና በኢየሩሳሌም የመጣው የእግዚአብሔር ቁጣ በኃጢአታቸው ምክንያት እንደሆነ ኤርምያስ ተናግሯል፤ ኤር. 2: 13፤ 3: 6-11።
2. እግዚአብሔር እስራኤልንና ይሁዳን ለመቅጣት በአረመኔ ሕዝቦችና ብሔሮች ተጠቀመ። ትዕዛዞቹን ካላከበሩ እነርሱን የሚወጋ ብሔር የሚልክ መሆኑን እግዚአብሔር አይሁዶችን

አስጠንቅቆ ነበር፤ ዘዳ. 28:49-52። ይህም ተፈፀመ፤ 2ኛ ነገ. 16:5-6 እና 2ኛ ዜና. 36:15-21።

3. እግዚአብሔር አረመኔ ብሔሮችንም ፈርድዋል።

ሀ/ እግዚአብሔር አረምኔ ብሔሮችን እንደሚፈርድ ነብያቱ አስጠንቅቀው ነበር። ሶርንያስ ፍልስጥኤማውያንን አስጠነቀቀ፤ 2:4-7። ሞዓብን እና አሞንን አስጠነቀቀ፤ 2:8-11። አሶርንም አስጠነቅቋል፤ 2:13-15።

ለ/ ብሔሮቹ ይፈረዳሉ፤ ኢዩኤል 3:1-8፤ ሕዝቅ. 25-30።

4. እግዚአብሔር የራሱን ሕዝብ ለመፍረድ በአረመኔ ብሔሮች መጠቀሙ አይሁድና ነብያቱ ለመቀበል ያዳገታቸው ነገር ነበር። ክፉዎቹ ከነርሱ በይበልጥ ጻድቅ የሆኑትን እንዲያጠፋ እግዚአብሔር ለምን እንደሚፈቅድ እንባቅም ይጠይቃል፤ እንባቅም 1:12-13።

5. እግዚአብሔር ለኃጢአት ያለውን ጥገኛና ለራሱ ሕዝብ ያለውን ፍቅር ለማስማማት አይሁድን ያስቸገራቸው ነገር ነበር፤ እንባቅም 1:12-13፤ መዝ. 2:12፤ ኢሳ. 55:7።

ጥያቄዎች

1. ሀዘንና ስቃይ የኃጢአት ውጤት መሆናቸውን የሚያሳዩ ሁለት የብሉይ ኪዳን ምሳሌዎች ስጥ።
2. አይሁድ ከሌሎች አገሮች እንዲሰደዱ ያደረጋቸው ዋና ምክንያት ምንድነው?
3. እስራኤል ኃጢአት ለመስራቷ ለምን ምክንያት አጣች?
4. በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር አረመኔ ብሔሮችን የሚፈርድ መሆኑን ያስጠነቅቃቸው ማን ነው?
5. እግዚአብሔር እነርሱን ለመቅጣት በአረመኔ ብሔር ስለመጠቀሙ አይሁድ ምን ተሰማቸው?

ክፍል 4

መጽሐፉ ለዘመናችን ያዘለው ትምህርት

1. «ሰዎች ለምን ይሠቃያሉ?» የሚለው ጥያቄ በአሁኑ ዘመን ሁል ጊዜ የሚጠየቅ ጥያቄ ነው። ከሚቀርቡ መልሶች ጥቂቶቹ፡-

ሀ. እግዚአብሔር ለራሱ ሲሉ የተሰቃዩትን ሰዎች ይባርካል፤ ማቴ. 5:11-12፤ 10:22፤ 19:29፤ 1ኛ ኢጥ. 2:20።

ለ. ሀዘን ካጋጠመን የሌሎችን ሥቃይ ልንረዳ እንችላለን፤ 2ኛ ቀሮ. 1:2-5።

ሐ. ለነርሱ ጥቅምና ለራሱ ክብር ሲል እግዚአብሔር የራሱን ሕዝብ ይቀጣል፤ 2ቀሮ. 4:17።

መ. እግዚአብሔር የሚያደርገውን ነገር የማንረዳበት ጊዜም አለ።

2. አማኙ አማኝ ካልሆነው ጋር አብሮ የሚሠቃየው ለምንድነው? ማንኛውም ብሔራዊ መጓት፤ ጦርነት፤ ድርቅና ጎርፍ አማኙን እና አማኝ ያልሆነውን ያጠቃሉ፤ ማቴ. 5:45።
3. የዛሬ ብሔሮች በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ናቸው? «የንጉሥ ልብ በእግዚአብሔር እጅ ነው»፤ ምላሌ 21:1። 2ኛ ዜና 20:6 እና መዝ. 22/23/28 አንብብ። አማኝ ያልሆነች ብሔር እግዚአብሔርን የምታከብር ብሔር ስታሳድድ በምናይበት ጊዜ እንጨነት ይሆናል። ወይም ደግሞ አማኝ ያልሆነች ብሔር ሃያል እየሆነች ስትሄድ እናያለን። እግዚአብሔር ፍርድን በማዘግየቱም እንገረማለን።
4. በዛሬው ዓለም ካለው ክፋት ጋር የእግዚአብሔርን ፍቅር የምናስታርቀው እንዴት ነው? እግዚአብሔር ለሰው ዘር ያለው ዕቅድና ዓላማ ሰው ሊያውቀው አይችልም። ነገር ግን እግዚአብሔር የሚሠራው ሁሉም ነገር ለዓላማ እንደሆነ እርግጠኛ መሆን አለብን። እግዚአብሔር የበላይ፤ ትክክለኛ እና መሐሪ ስለሆነ የሚያደርገውን ነገር መቀበል አለብን፤ ሮሜ 11:33።

ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር ሰዎች እንዲሰቃዩ የሚያደርገው ለምን እንደሆነ ሶስት ምክንያቶች ሰጥ።
2. አማኙ አማኝ ካልሆነው ጋር አብሮ የሚሠቃየው መቼ ነው?
3. የዛሬው ብሔሮች በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር መሆናቸውን እንዴት እናውቃለን?
4. እግዚአብሔር በሥቃይ ላይ ያለውን ዓላማ ለመረዳት የሚያስቸግረን ለምንድነው?

ክፍል 5

አንዳንድ አጭር መልሶች

1. እግዚአብሔር በክርስቶስ አማካኝነት ለኃጢአት ይቅርታ የሚሰጥበትን መንገድ አቅርቧል። ይቅርታ ግን የዛሬውን የኃጢአት ውጤት አያስወግድም። ነገር ግን ከክርስቶስ የመግርን ጸጋ ይሰጣል፤ ኤፌ. 1:7። ከ 2ኛ ቶርንቶስ እንደምናየው ሥቃይ ትምህርት ነው። ምናልባት ሌሎችን ልንረዳ እንድንሰቃይ ልንጠየቅ እንችላለን።
2. ቅጣት የሚያስደስት ገጠመኝ አይደለም። ለቅጣት ያለን ምላሽ ለመንፈሳዊ እውቀታችን እና እድገታችን የምናገኘውን ጥቅም ይወስናል፤ 1ኛ ጴጥ. 2:20። ከእግዚአብሔር እጅ ደስ የሚያሰኝን ነገር መቀበል በጣም ያስቸግራል። አንዳንድ ጊዜ ሥቃይ የሚገባን ነው። አንዳንድ ጊዜ ግን ሥቃይ የሚደርሱን ለምን እንደሆነ ልንረዳው አንችልም።
3. አማኞች እና የማያምኑ ሰዎች በአንድነት ሲሰቃዩ በምናይበት ጊዜ «እግዚአብሔር በመንገዱ ሁሉ ጻድቅ እና በሥራውም ሁሉ ቸር ነው» የሚለው መጽናኛ ሊኖረን ይገባል፤ መዝ. 144/145/17። ኢየሱስ አማኝ ካልሆኑ እንደተሰቃዩና ለነርሱም ሲል እንደተሰቃዩ እናውቃለን። እኛም ይህን ዓይነት ሥራ በምናደርግበት ጊዜ ለዓለም ስንል የእግዚአብሔርን ሥቃይ እንካፈላለን።

4. እግዚአብሔር የተመረጠችውን የራሱ ብሔር እስራኤልን ለመቅጣት በአረመኔ ብሔሮች ሲጠቀም አይሁድ ተናደዱ። አይሁድ የተናደዱት ራሳቸውን የበላይ አድርገው ይወስዱ ስለነበር ነው። እግዚአብሔርም ይህን የመንፈስ ኩራት ለማጥፋት ፈለገ። የብሉይ ኪዳን ነብያት በግልፅ እንደሚያሳዩን አረመኔ ብሔሮችም ከፍርድ አላመለጡም። እግዚአብሔር ፍርድ ሊያዘገይ ይችላል። እኛም ከፍርድ ለማምለጥ እንደማይቻል እርግጠኛ መሆን አለብን።
5. ውስኑ ሰው የእግዚአብሔርን የበላይነት ሊረዳ አይችልም። «አሳቤ እንደ አሳባችሁ፤ መንገዳችሁም እንደመንገዴ አይደለምና፤ ይላል እግዚአብሔር»፤ ኢሳ. 55:8-9። የእግዚአብሔርን ገዢነት ለመቀበልና በርሱ ሥራም ለማመን ፍላጎት ማሳየት ይኖርብናል። እግዚአብሔር መልካም ስለሆነ ቃሉን መቀበል አለብን። የሠራቸውን መልካም ነገሮች ማስታወስ አለብን። ምንም እንኳ ጥርጣሬ ቢኖረንም በእግዚአብሔር መልካም ማመን አለብን።

ጥያቄዎች

1. ሥቃይ ትምህርት የሚሆነው እንዴት ነው?
2. የተቀጣው ሰው ቅጣቱ ጠቃሚ እንዲሆን ወይም እንዳይሆን የሚወስነው ምንድነው?
3. ጻድቅ የሆኑት ጻድቅ ካልሆኑት አብረው ከተሰቃዩ ውስጥ ኢየሱስ ምሳሌ የሚሆነው እንዴት ነው?
4. አይሁድ በአረመኔ ብሔር በመቀጣታቸው የተናደዱት ለምንድነው?
5. ሰው የእግዚአብሔርን ገዢነት ሊረዳ ስለማይችል የእግዚአብሔርን መልካምነት እንዴት ያውቃል?

ክፍል 6

አጭር ማብራሪያ

1:1-22

የኢየሩሳሌም ከተማ የተገለጸችው በባልዋና በልጆችዋ እንዳዘነች ሴት ሆና ነው። ገርማዋንና ሁሉም ጓደኞችዋን እንዳጣች ሴት ሆናም ትገለጻለች። ለእርዳታ የጠየቀችው ጎረቤት ብሔሮች ሊረዱዋት አልቻሉም። የኃጢአት ውጤት ሳታውቅ ብዙ ኃጢአት ስላደረገች ኢየሩሳሌም ተበላሽች። ጊዜውም ካለፈ በኋላና የኃጢአቷንም ፍሬ በቀመሰች ጊዜ መጮህ ጀመረች።

ጌታ ራሱን ከሰዎች ኃጢአትና ከኃጢአት ውጤት ስላያያዘ ብዙ ጊዜ የጌታ ትንቢት እንደሚያመለክት ተደርጎ ይወሰዳል፤ 2ኛ ቀሮ. 5:21 ተመልከት። ነገር ግን እነርሱ ኃጢአታቸውን የተገነዘቡና የእግዚአብሔርንም ፍርድ የተቀበሉ ይመስላል።

2:1-22

ኤርምያስ የእግዚአብሔርን ቁጣ የሚያሳዩ አንዳንድ ነገሮችን ገልጾአል። እግዚአብሔር ልክ እንደ ይሁዳ ጠላት ሆነ። ቤተ መቅደሱ ከታበቁና ከመክደኛው ጋር ተደመሰሰ። ይህ እግዚአብሔር በኃጢአት ላይ ያለውን ቁጣ ያሳያል። ሕዝቦቹም በሌሎች ብሔሮች እንዲኖሩ ስለተበታተኑ ሕጉ ጠፋ።

ሐገሪትዋ በድርቅ ተደመሰሰች። ምንም የግያውቁ ሕፃናት ሞቱ። ገዢዎቿ ምንም ነገር ሊያደርጉ አልቻሉም። እውነተኛ ያልሆኑት ነብያት ሕዝቡ ንስሐ እንዲገባ አልመከሩአቸውም። የተስፋ መልእክትና ለህዝቡም ብርሃን የሚሰጥ ነገር አልነበራቸውም።

ሕዝቡ ከሀዘኑ ተመልሶ ንስሐ በመግባት ለእግዚአብሔር እንዲጸልይ ኤርምያስ አስጠነቀቀ፤ 2 ቆሮ. 7:10። ተስፋ ሊኖር የሚችለው ንስሐ በመግባት ብቻ ነው።

3: 1-66

ሕዝቡ በእግዚአብሔር የቁጣ በትር እንደተመታ ተገነዘቡ። የሚበላ ምግብ አልነበራቸውም፤ ሊያመልጡም አልቻሉም፤ ለእግዚአብሔር ቢጮሁም እግዚአብሔር አልመለሰላቸውም። ነገር ግን የእግዚአብሔር ምህረት ታላቅ ስለሆነ ነብያቱ ተስፋ ግድረጋቸውን ቀጠሉ። እግዚአብሔር ታግኝ እና ፍቅሩም ሃያል ነው። በርሱ ለሚያምኑ ሰዎች እግዚአብሔር መልካም ነው።

የእግዚአብሔር ዓላማ ሕዝቦቹን ወደ ንስሐ እንዲመራቸው ነበር፤ ሮሜ 2:4። ሕዝቡ ንስሐ እንዲገባና ሥራውንም በሕጉ መሠረት እንዲመረምር ነቢያቱ ጠየቁ።

ዝቢዩ ኤርምያስ ከሕዝቡ ጋር ተሰቃየ። ኤርምያስ በድንጋይ ተደበደበ፤ ወደ ጉድጓድም ተወረወረ። ነገር ግን እግዚአብሔርን ጠራ፤ እግዚአብሔርም አዳነው። ምንም እንኳ እግዚአብሔር ነብዩን ቢያፅናናውም ይህን ሁሉ ሥቃይ ላደረሱና ኢየሩሳሌምንም ለደመሰሱ አረመኔ ብሔሮች እግዚአብሔር እንዲፈርዳቸው ነቢዩ ለመነ። በቀሉንና ቅጣቱን ግን ለእግዚአብሔር ይተወዋል።

4: 1-22

ኤርምያስ ኢየሩሳሌም የነበራትን ክብርና በአሁኑ ጊዜ ያላትን እፍረት ያወዳድራል። ሰዶም የተደመሰሰችው በአንድ ጊዜ ነው፤ የኢየሩሳሌም ቅጣት ግን ረገርም ይሆናል። ዝቢያቱና ካህናቱ የእግዚአብሔርን ቃል አልተናገሩም። ሃላፊነታቸውን ስላልተወጡ ጥፋታቸው ልክ እንደ አረመኔዎቹ ነበር። ሕዝቡ እግዚአብሔርን በመመርኮዝ ፈንታ ግብፅን ተደገፉ፤ ኤር. 37:7። ይሁዳ የዳዊት ዘር በመሆኗ በረከት ልታገኝና ከጥፋትም ልትድን አትችልም፤ ሰቆ. 4:20።

ይሁዳ ፍርዷን ተቀብላለች፤ የኤርምያስ ፍርድ ግን ገና ይመጣል። የእግዚአብሔር ፍርድ በኤርምያስ በታየ ጊዜ የይሁዳ ግዞት እንዳበቃ ምልክት ይሆናል።

5: 1-22

ይህ ክፍል ለምህረት የተደረገ ጸሎት ነው። ከተማዋ ከተደረገ የሕዝብ አቋም ሊያሳይ ይችላል። ምንም እንኳን በኢየሩሳሌም እና በ ከእግዚአብሔር በሆነም ሕዝቡ ከእግዚአብሔር እርዳታ የሚያስፈልጋቸውን ነገሮች መግዛት ያለባቸው ከማረኳቸው ሰዎች ጎሳዎች ሕይወታቸውን በአደጋ እንዲወድቅ አደረጉ። እግዚአብሔር እንዲመልሳቸው እግዚአብሔርን ለመኑ። ወጣቶቹ የሴት ሥራ የሆነ ተገደዱ። የዱር አራዊትም በኢየሩሳሌም አደቡ። የአይሁድ ሽማግሌ መቆጣጠር አቆሙ። ሴቶቻቸውም ተወሰዱ፤ ወጣት ልጆቻቸውም ተገደዱ።

እግዚአብሔር በዙፋኑ እንዳለና በሁሉም ትውልዶች እንደማይለክ ነገሩን ይደመድመዋል። እግዚአብሔር ወደ ቀድሞ በታቸው እንዲመ እግዚአብሔር ይጮሃል።

ጥያቄዎች

1. ኢየሩሳሌም በሥቃይ እያለች ነብዩ የገለጻት እንዴት ነው?
2. ከምዕ. 1 የክርስቶስን ሥቃይ የሚጠቁሙትን ጥቅሶች ጻፍ
3. በምዕራፍ 2 የእግዚአብሔርን ቁጣ የሚያመለክቱ ኤርምያስ ምንድን ናቸው?
4. ኤርምያስ እንደተናገረው አይሁድ ያላት ብቸኛ ተስፋ ምን?
5. ነብዩ ተስፋው የተመሠረተው በምንድነው?
6. ኤርምያስ ከሕዝቡ ጋር የተሰቃየው እንዴት ነው?
7. የኢየሩሳሌም ቅጣት ከሰዶም የሚለየው እንዴት ነው?
8. እግዚአብሔርን በማየት ፈንታ ይሁዳ እርዳታን ከማን ፈለገ?
9. ይሁዳ የማን ዘር ነን በማለት ተስፋ አደረገ?
10. የይሁዳ ግዙት ወደማክተም ደረጃ መቃረቡን የሚገልጽ ምን?

ክፍል 7

ሌላ አስረጂ ጥቅሶች

1. የኃጢአት ውጤት ሀዘን ነው፤ ዘፍ. 3:19፤ 1ኛ ዚና. 10:13 8:34፤ ሮሜ 6:16። ሰውን ከእግዚአብሔር እንዲለይ የሚያ. ኢያሱ 7:11-12፤ መዝ. 66:18፤ ኢሳ. 59:2፤ 64:7።
2. አማኝ መሰደድ ሊጠብቅ ይችላል፤ ማቴ. 10:16-22፤ 24:16፤ 31 2ኛ ጢሞ. 3:12፤ ራዕይ 2:10።
3. የእግዚአብሔር መንገዶች ጻድቅና እውነተኛ ናቸው፤ መዝ. 10: ሶፎ. 3:6፤ ዮሐ. 5:30፤ መዝ. 97:2፤ 119:137፤ 143:1።

4. እግዚአብሔር ኩራትን ይጠላል፤ መዝ. 10:2፤ 73:6፤ ምላሌ 11:2፤ 16:18፤ 21:4፤ 28:25፤ 1ዮሐ. 2:16።
5. የእግዚአብሔር መንገዶች ፍፁም ናቸው፤ መዝ. 18:30፤ 145:17፤ ኢሳ. 55:8፤ 9፤ ዳን. 4:37፤ ሆሴ 14:9፤ ሮሜ 11:33፤ ራዕይ 15:3።
6. ቅጣት የሚሰጠን ለእኛ ጥቅም ሲባል ነው፤ ዘዳ. 8:5፤ መዝ. 94:12፤ ምላሌ 3:11-12፤ ዮሐ. 15:2፤ 1ቆሮ. 11:32፤ ዕብ. 12:5፤ 11፤ ራዕይ. 3:19፤ 2ቆሮ. 4:1።

ጥያቄዎች

1. ኃጢአት ሀዘንና ቅጣትን የሚያመጣ መሆኑን የሚገልጽና ለአንተም በጣም ትርጉም ያለውን ቁጥር ምረጥ፤ ከክፍል 7 ቁጥር 1 ወይም ከሌላ።
2. አማኝ መሰደድ የሚጠብቀው ለምንድነው?
3. የእግዚአብሔርን ፍትሕና ጽድቅ የሚገልጽ ቁጥር በቃል አጥና።
4. የእግዚአብሔር መንገዶች የሰው መንገዶች አለመሆናቸውን የሚገልጽ ቁጥር ፈልግ።
5. ቅጣት ጥቅም የሚኖረው ለምንድነው?

ክፍል 8

መደምደሚያ

1. ለራሴ እና ለሌሎች ሰዎች ሥቃይ ያለኝ አቋም ምንድነው? ኤርምያስ ያየውን ሥቃይ ላይ እንችላለን። ነገር ግን ሥቃይ ሊደርስብን ይችላል። ከሚሰቃዩ ሕዝቦች ጋርም እንሆናለን። ከሚሰቃዩ ሰዎች ጋር እንድንቀመጥ እንጠየቃለን። እግዚአብሔር በኃጢአት ምክንያት እንደሚያዝን እናውቃለን። ይህ ንጠመኝ ወደ እግዚአብሔር ያቀርበናል? ወይስ ከእግዚአብሔር እንድንርቅ ያደርገናል?
2. አማኝ ባልሆነ ዓለም የእግዚአብሔር ሥራ ሊታይ ይችላል? የክፋት ሃይል በእያንዳንዱ ህይወትና በሕብረተሰቡ የሚያደርሰው ተፅእኖ ለሁላችንም ግልፅ ነው። በኃጢአት ምክንያት ቤተሰቦች እና ጓደኝነት ሲፈርሱ እናያለን። ምናልባት እግዚአብሔር አያሳስበውም ብለን ልናስብ እንችላለን። አንዳንድ ጊዜ ችግሩ መፍትሔ የሌለው ሊመስልም ይችላል። እግዚአብሔር ሁሉን የሚቆጣጠር መሆኑን እስኪያሳየን ድረስ ግን በመጸለይ መጠበቅ ይኖርብናል።
3. በዓለም ክፋት ምክንያት የጻድቆቹን ሥቃይ ልንተረጉም እንዴት እንችላለን? ሰዎች በተደጋጋሚ ይህን ጥያቄ ይጠይቁናል። አብዛኛው ጊዜ ንፁህ ከአጥፊው ጋር በአንድነት መሰቃየቱ ልክ ላይመስለን ይችላል። የኤርምያስ ምላሽ በትንቢተ ኤርምያስ እና በሰቆቃው ኤርምያስ ተገልጾል። ዋናው ምላሌ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።
4. እግዚአብሔር የራሱን ሕዝብ ለመቅጣት የሚጠቀምበት መንገድ ምንድን ነው? በአሁኑ ጊዜ በክርስቲያኖችና በእግዚአብሔር ሰዎች ሕይወት ላይ ኃጢአት እንዳለ እናያለን። እግዚአብሔር ሕዝቦቹ ንስሐ እንዲገቡ ለዘላለም አይጠብቃቸውም። እነሱ ንስሐ

በማይገቡበት ጊዜ ወደ ራሱ ሊመልሳቸው በተለያዩ መንገዶች ይጠቀማል። በሐዋርያት ሥራ እና ዮሐንስ ራዕይ የተለያዩ ምሳሌዎች ሊገኙ ይችላሉ።

5. አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር መልካም የሆነውን ነገር አይሰራልንም ብለን እናስብ ይሆን? በነዚህ ጊዜያት ነው እግዚአብሔርን መጠባበቅ የሚያስፈልገን። እኛ ወይም ሌሎች ሊሰቃዩ ይችላሉ። ሥቃይ ትርጉም የሌለው ሊመስለን ይችላል። እግዚአብሔር ለምን ሥቃይ እንደሚፈቅድም ሳንረዳ እንችላለን። እግዚአብሔር የሚያደርገውንም ነገር ልንገነዘብ አንችልም ይሆናል።

ጥያቄዎች: ራስህን መጠየቅ ያለብህ

1. በሥቃይ ላይ እውነተኛ አቋም አለኝ?
2. በሕይወቴ ውስጥ ኃጢአት ጓደኝነቴን አፍርሰብኝስ ያውቃል?
3. መፍትሔ የሌላቸው የሚመስሉ ሁኔታዎች በሚያጋጥሙኝ ጊዜ በእግዚአብሔር እንዳምን እና ለእርሱ እንድተውለት እየተማርኩ ነኝ?
4. ንፁሐ ከጥፋተኛው አብሮ ሲሰቃይ በማይበት ጊዜ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በሌሎች ኃጢአት ምክንያት የተቀበለውን ሥቃይ አስታውሳለሁ?

አስቴር

ክፍል አንድ መግቢያ

1. መጽሐፈ አስቴር ሁሉን የሚቆጣጠር የእግዚአብሔርን ጥበቃ ያመለክታል። እግዚአብሔር የራሱን ሕዝብ ለማጥፋት ከሚወጣው እቅድ ሕዝቡን ያድናል። በፋርስ አገር ነቢይ ባልነበረበት ጊዜ እግዚአብሔር ይሠራው የነበረውን ሥራ ለሌሎች መግለፅ የእግዚአብሔር ሰዎች መብት ነበረ። ነቢያት ባይገኙም እግዚአብሔር ገና በሥራ ላይ ነበር።
2. አይሁድ የእግዚአብሔር ሞገስ አይገባቸውም ነበረ። የእግዚአብሔር ሞገስ የሚገባው ሰው ማንም የለም። የአስቴር ታሪክ የእግዚአብሔርን ጥበቃ ያተኩራል። በአስቴር ዘመን ሕዝቡ ወደ ይሁዳ መመለስ ነበረበት፤ ነገር ግን እነርሱም ባይመለሱም እግዚአብሔር አልረሳቸውም።
3. ይህ መጽሐፍ እግዚአብሔር ዓላማውን ለማከናወን ባስደናቂ ሁኔታ የሚያደርገውን ሥራ ያሳያል። ነገር ግን እግዚአብሔር ቢሠራም የሰዎችን ነፃ ውሳኔና ምላሽ አያስወግድም። ነገር ግን የራሱ ሕዝቦች ሥራውን ካልተገነዘቡ የበላይነቱ መብት ትርጉም የለሽ ይሆናል። ሰዎች ሁኔታዎችን ያያሉ፤ ነገር ግን ጥቅማቸው ሊገባቸው አይችልም።
4. የእግዚአብሔር ስም በመጽሐፉ አለመጠቀሱ ሁልጊዜ የበላይ መሆኑን በበለጠ ግልፅ አድርጎ ያሳያል። እግዚአብሔር የሚሠራው ለሰዎች ጥያቄ ሲል ብቻ አይደለም። የሚሠራ አምላክ የመሆኑ ሐቅ የመለኮታዊ መገለጥ መሠረት ነው፤ ሁሉ ጊዜ የመጀመሪያውን እርምጃ የሚወስደው እግዚአብሔር ነው። የሰው ዘር ደግሞ ምላሽ በሚሰጥበት ጊዜ ይባረካል። እግዚአብሔር ሁልጊዜ ምላሽ የሚሰጡትን ያገኛል፤ የመጀመሪያውን እርምጃ የሚወስደው ግን ራሱ ነው።

5. የሰው ክፋት ትክክለኛ የሆነውን የራሱን ዓላማ እንዲያከናውን እግዚአብሔር ይጠቀምበታል። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ራሱ በኃጢአቱ አይበክልም። እግዚአብሔር ክፋት ያለውን የሰዎች ምላሽ እንዴት ይጠቀምበታል? የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ በጣም አዳጋች ከሆኑ ጥያቄዎች አንዱ ነው። ክፋት ይፈረዳል! ውጤቱም ይቀየራል።

ጥያቄዎች

1. መጽሐፈ አስቴር የሚያመለክተው ምንድነው?
2. የእግዚአብሔር የበላይነት መብት በሰዎች ነፃ ምርጫ ላይ ያለው ውጤት ምንድነው?
3. የእግዚአብሔር ሰዎች በህይወታቸው የሚያጋጥሟቸውን ሁኔታዎች ጥቅም እንዳይረዱ የሚያደርጋቸው ነገር ምንድነው?
4. በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ባለው ግንኙነት የመጀመሪያ እርምጃን የሚወስደው ማን ነው?
5. እግዚአብሔር ከክፋት ጋር ያለውን ግንኙነት ከሚመለከት ጥያቄዎች ለመመለስ በጣም አዳጋች የሆነው የትኛው ነው?

ክፍል ሁለት

መጽሐፈ አስቴር የሚመለከታቸው ነጥቦች

1. እግዚአብሔር ለሕዝቦቹ ለመናገር በተለያዩ ሁኔታዎችና መንገዶች ይጠቁማል። ሕዝቦቹ የንደላቸውንና የተጣለባቸውን ሃላፊነት እንዲያስታውሱ ሁልጊዜ ማሳሰቢያ ያስፈልጋል። እግዚአብሔር ለሚሠራው ሥራ ህያው ምላሴ ይሆናሉ? እግዚአብሔር በመካከላቸው የማይሠራ ከሆነ ሥራውን ለሌሎች ለመግለፅ ካቃታቸው ሌሎችን ለመስበክና የእግዚአብሔር ቃል ለማስተማር የሚችሉት እንዴት ነው?
2. እነርሱ ይፈልጉት አይፈልጉት እግዚአብሔር የሰዎችን ጉዳይ ይመራል። አስቴር ብትወድቅ ኖሮ የእግዚአብሔር ሥራ ይደናቀፍ ነበር። የአይሁድ ደህንነትም ከሌላ በኩል ሊመጣ በቻለ ነበር። የእግዚአብሔር ጥበቃና እንክብካቤ ሌሎችን ወደርሱ ለመመለስ ይጠቅማል! በተለይ ደግሞ ዓመጸኞችን ለመመለስ ይጠቅማል። እግዚአብሔር አመጸኞችን በመቅጣትና ፍቅሩንም በማሳየት ወደርሱ ይመልሳቸዋል።
3. የእግዚአብሔር ሰዎች እግዚአብሔርን ለማገልገል ፍላጎት በሚያሳዩበት ጊዜ እግዚአብሔር በፈቃዱ በረከቱን ይሰጣቸዋል። ሆኖም የሰዎች ስህተቶች የእግዚአብሔር ናቸው ብለን እንዳናስብ መጠንቀቅ አለብን። እግዚአብሔር በሥራ ላይ መሆኑን የምናውቀው እንዴት ነው? ምንም እንኳ በመጽሐፈ አስቴር በግልፅ ባይናገርም በሌሎች መጽሐፍት በብዛት ተናግሯል።
4. እግዚአብሔር በሚሠራበት ሥፍራና ወቅት እሺ ብንለው ሕይወታችን ይባረካል። ራሳችንን መጠየቅ ያለብን ጥያቄ ይህ ነው፡- እግዚአብሔር በመሥራት ላይ መሆኑን የሚያሳዩ ምልክቶች ምንድን ናቸው? እግዚአብሔር የት እንደሚሠራ የምናውቀው

እንዴት ነው? እግዚአብሔር አንድን ነገር ለመሥራት የሚያቅድ መሆኑን የምናውቀው እንዴት ነው?

5. መጽሐፈ አስቲርን በምታጠናበት ጊዜ የእግዚአብሔር ሰዎችና የፋርስ ሰዎች ብዙ ስህተቶች እንዳደረጉ ታያለህ። እግዚአብሔር እነዚህን ክፉ ነገሮች የፈቀደው ለምንድነው? እግዚአብሔር እነርሱን የተጠቀመባቸው እንዴት ነው? እግዚአብሔር ራሱ ጻድቅ መሆኑን ያሳየው እንዴት ነው?

ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር ብዙ ጊዜ ለህዝቦቹ ለመናገር የሚጠቀመው ነገር ምንድነው?
2. እግዚአብሔር ሕዝቦቹን ወደርሱ ለመመለስ የሚጠቀምባቸው ሁለት መንገዶች ምንድናቸው?
3. እግዚአብሔር የራሱን ሕዝብ ለመባረክ የሚችለው መቼ ነው?
4. እግዚአብሔር በአስቲር ሕይወት በሥራ ላይ መኖሩን የምናውቀው እንዴት ነው?
5. አይሁድ አመፀኞች በሆኑበት ጊዜ እግዚአብሔር የተንከባከባቸው ለምንድነው?
6. የእኛ ስህተት ለእግዚአብሔር የምናደርግበትን አንዳንድ ሁኔታዎች ተወያይ።

ክፍል ሶስት

ትምህርት ከእስራኤል ሕይወት

1. ምንም እንኳን ጌታ ለእስራኤል ብዙ የበረከት ተስፋዎች እና የክፋት ማስጠንቀቂያዎች ቢሰጣቸውም እነርሱ አልታዘዙትም፤ እግዚአብሔርም እንዲሰቃዩ አደረገ። እስራኤል በሌሎች ብሔሮች እንድትነቀፍ እግዚአብሔር ፈቀደ፤ መዝ. 44: 14፤ ኤር. 24: 9፤ ሕዝ. 22: 4። በመጨረሻም በአሶርና በባቢሎን ተማረኩ። የግብፅና የባቢሎን ምርኮኞች ሁለት በተለያዩ መንገዶች የእግዚአብሔርን ተግሣጽ ይገልጻሉ። መራራ የነበረው የግብፅ ባርነት በ12 ጎሣዎች ተከፋፍላ ትኖር የነበረችውን እስራኤል ወደ ብሔር ለወጣት። የባቢሎን ልምድ ደግሞ እስራኤልን ከጣኦት አምልኮ እነጻት።
2. ብዙ ጊዜ እግዚአብሔር የእስራኤልን ክፋት ወደ መልካም ነገር ለወጠው። እግዚአብሔር በትዕግሥትና በፍቅር በችግራቸው ጊዜ ጣልቃ ይገባ ነበር። ሕዝቅኤል በፀለየ ጊዜ የአሶር ንጉሥ ሰናከሬም ተሸነፈ፤ 2 ነገ. 19: 20፤ 28። እስራኤል ንስሐ በምትገባበት ጊዜ እግዚአብሔር እርሷን ለመርዳት ዝግጁ ነበር። ይህ በመጽሐፈ መሣፍንት ተደጋግሞ ተገልጿል። የመጽሐፍ ቅዱስ ዋና ሐሳብ ደህንነት ነው። ይህ ደግሞ የሚከናወነው የእግዚአብሔር እጅ ባረፈባቸው ሰዎች ነው። እግዚአብሔር አንዳንድ ጊዜ ወንዶችን ሲመርጥ አንዳንድ ጊዜ ደግሞ እንደ ዲቦራ፤ ሩት እና አስቲር የመሳሰሉትን ሴቶች ይመርጣል።
3. እስራኤል የተሰቃየችው እግዚአብሔርን በእውነተኛ ቦታው ስላላስቀመጠችው ወይም የርሱን መሪነት ስላልጠየቀች ነው። በቃደስ እምነት በማጣታቸው ምክንያት ከነዓን ሊገቡ አልቻሉም፤ ዘጉ. 13: 26-33። ኢያሱ እና ሽማግሌዎቹ ገባእንን አስመልክቶ

የእግዚአብሔርን መሪነት ስለጠየቁ ተታለሉ። መዝ. 44 የእስራኤልን ሽንፈቶች እና ድሎች ይናገራል። ስለዚህ እስራኤል እግዚአብሔር በሥራ ላይ መሆኑን ያወቀችው በሠራቸው ነገሮች እንጂ በሚነገረው ራዕይ ብቻ አይደለም።

4. በአሪት ዘፍጥረት 12 እግዚአብሔር ለራሱ የሚሆን ሕዝብ ስለፈለገ አብርሃምን መረጠው። በግብፅ አዳኝ እንዲኖር ስለፈለገ የሴፍን እዚያ አስቀመጠው። ከዚያም ከግብፅ የሚያስወጣቸውን ሰው ፈለገ። ሙሴንም መረጠ። በመጨረሻም ኢያሱ ሕዝቦቹን ወደ ከነዓን መራቸው። በመጽሐፈ አስቴር ያሉት ሰዎች የተመረጡት በዚህ መንገድ ነው።
5. በመጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ሰዎች ብዙ ስህተቶች ሲያደርጉ እናያለን፤ ምሳሌ ከአንድ በላይ ሴት ማግባት በብሉይ ኪዳንና በአሁኑ ጊዜም የእግዚአብሔር ሰዎች ትዕዛዙን ሳያከብሩ ሲቀሩ እናያለን። አብዛኛውን ጊዜ እግዚአብሔር የሚቀጣው ቶሎ አይደለም። ይህንን እያወቅን ሁለት ጥያቄዎች መጠየቅ አለብን፡- እግዚአብሔር የሚያዝዘው ምንድነው? እግዚአብሔር የሚባርከው ማንን ነው?

ጥያቄዎች

1. እስራኤል ከግብፅ እና ከባቢሎን ልምዶች የተማረችው ሁለት ነገሮች ምንድን ናቸው?
2. የመጽሐፍ ቅዱስ ዋና ሐሳብ ምንድን ነው?
3. እስራኤል እግዚአብሔርን ያወቀችበት ሁለት መንገዶች ምንድን ናቸው?
4. እግዚአብሔር ዓላማቸውንና ዕቅዱን ለማሳካት የሚቀጥሉትን ሰዎች የተጠቀመባቸው እንዴት ነው?
 ሀ/ አብርሃም ለ/ የሴፍ ሐ/ ሙሴ መ/ ኢያሱ ሠ/ አስቴር እና መርዶክዮስ
5. የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለማወቅ እና ለመጠበቅ የሚረዱን ሁለት ጥያቄዎች ምንድን ናቸው?

ክፍል አራት

መጽሐፉ ለዘመናችን ያዘለው ትምህርት

1. እግዚአብሔር ለአሁንና ዓለም የሚያደርገው እንክብካቤ ግልፅ ነው። አብዛኛውን ጊዜ የእግዚአብሔር እንክብካቤ የሚታየው ለልጆቹ በሚያደርገው ጥበቃ ነው። እግዚአብሔር ለድሮ አይሁድ ያደረገው ጥበቃ የተገለጸው በ1948 እኤአ ሕዝቦቹ ወደ ምድራቸው በመመለሳቸው ነው። ቢሆንም የእግዚአብሔር ሰዎች እግዚአብሔር በመሥራት ላይ ያለውን ሥራዎች ለሌሎች መግለጽ ሐላፊነታቸው ነው። አብዛኛው ጊዜ እግዚአብሔር ራሱን የሚገልፀው በቀውጢ ወቅት ነው። አብዛኛው ጊዜ ልጆቹን የሚያረጋግጠው በውጥረት ወቅት ሲሆን በዚያን ጊዜ ራሱን በነርሱ አማካኝነት ለሌሎች ይገልጻል።
2. በአስቴር ዘመን የነበሩት የእግዚአብሔር ሕዝብ እንክብካቤው እንዳልተገባቸው ሁሉ በዛሬም ዘመን የሚገኙት አይገባቸውም። በጦርነት፤ በድርቅ እና በበሽታ ወቅት ግን

የእግዚአብሔርን ጥበቃ የሚያሳዩ ብዙ ማስረጃዎች እናያለን። ብዙ አሳዛኝ በሚመስሉ ነገሮች በመጠቀም እግዚአብሔር ሕዝቡን ወደርሱ ይመልሳል። እነርሱ ቢረሱት እና አመጸኞችም ቢሆኑ እግዚአብሔር ለራሱ ሲል ሥራውን ይቀጥላል። የችኮላ ፍርድ ማድረግ የለብንም። ነገር ግን ማለት ያለብንም ይህ ነው «እግዚአብሔር ሆይ! ከዚህ ሁኔታ እኛን ለማስተማር የምትሞክረው ምንድን ነው?»

3. ብዙ ነገሮች እኛን ስለሚነኩ «ለምን» ብለን እንጠይቃለን። ህመም ወይም ሞት በሚመጣበት ጊዜ ወይም በጦርነት! በጎርፍ! ወይም በድርቅ ምክንያት የሚመጣውን ሥቃይ በምናይበት ጊዜ ምክንያቱ አይገባንም። ነገር ግን እምነታችን በሚፈተንበት ጊዜ እና ከፈተናውም ለመማር ፍላጎት በምናሳይበት ጊዜ የመንፈሳዊ ሕይወታችን ልምድ እያደገ ይሄዳል። ይህ እግዚአብሔር ለእኛ ያለውን ፍቅር እና የበላይነቱን ያሳያል።
4. በአሁንዋ ዓለም እንደመርዶክዮስ ወይም እንደ አስቴር የሚሆን ማን ነው፡- «ለከፋት ነገር አልስማማም» ወይም «ሕይወቴንም የሚጠይቅ ቢሆን እግዚአብሔር እንድሠራው የሚፈልገኝን እሠራለሁ» የሚል ማን ነው? እግዚአብሔር በአሁኑ ጊዜ እንደ መርዶክዮስ እና አስቴር ያሉትን ሰዎች ይፈልጋል። ከሁሉም በፊት እግዚአብሔር የሚፈልገውን ለመምረጥ ፍላጎት እናሳያለን? እግዚአብሔር ከጠራህ/ሺ/ እንደመርዶክዮስ ወይም እንደ አስቴር ለመሆን ዝግጁ ነህ/ሺ/?
5. አብዛኛው ጊዜ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔር ሰዎች ሕብረተሰብ ውስጥ ኃጢአት ሲሠራ በሚያዩበት ጊዜ ይጨነቃሉ። እግዚአብሔር ስህተት የሚያደርጉትን ሰዎች ለምን በቶሉ እንደማይፈርድም ይደነቃሉ። አንዳንድ ጊዜም የእግዚአብሔርን ትዕግሥት ሲገመግሙ እግዚአብሔር ለእውነትም ሆነ ለስህተት ግድ እንደሌለው አድርገው ይተረጉሙታል። እግዚአብሔር ስህተት የሚያደርጉትን ሰዎችና የራሱንም ህዝብ በቶሉ የማይቀጣው ግድ የሌለው ስለሆነ አይደለም። እግዚአብሔር ትዕግስተኛ ነው! ፍርዶቹም እርግጠኛ ናቸው።

ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር አሁንም ቢሆን የራሱን ሕዝቦች ማለትም አይሁድን የሚንከባከብ መሆኑን ማስረጃ አለን?
2. እግዚአብሔር አሳዛኝ የሚመስሉትን ነገሮች በልጆቹ ሕይወት የሚጠቀሙ እንዴት ነው?
3. በቀውጢ ሰዓት መጠየቅ ያለብን ጥያቄ ምንድን ነው?
4. እነዚህ አስቸጋሪ ገጠመኞች ስለእግዚአብሔር የሚያስተምሩን ነገር ምንድን ነው?
5. ከአስቴርና ከመርዶክዮስ ሕይወት የምንማረው ትምህርት ምንድን ነው?
6. እግዚአብሔር የክፋትን ፍርድ በሚያዘገይበት ጊዜ እግዚአብሔር ግድ ስለሌለው ነው ብለን የማንተረጉመው ለምንድን ነው?

ክፍል አምስት

አንዳንድ አጭር መልሶች

1. እግዚአብሔር በቃሉ ምላሌዎች የሰጠን ከነርሱ እንድንማር ነው። ከኛ በፊት የነበሩትን ሰዎች ሕይወት በማጥፋት ከጥንቃቄያቸውና ከድክመታቸው ትምህርት ለመቅሰም እንችላለን። በአሁኑ ሕይወታችን ማድረግ የሚገባን ብዙ ተመሳሳይ ሁኔታዎች አሉ። ይህን በምናደርግበት ጊዜ ቃሉ በሕይወታችን ሕያው ይሆናል፤ በአካባቢያችን ላሉት ደግሞ የእርዳታ ምንጭ ይሆናል፤ ያዕ.5:10፤ ቲቶ 2:7፤ 1ጢሞ. 4:12። ለእግዚአብሔር ታዛዦች በምንሆንበት ጊዜ እግዚአብሔር ከሚያስቀምጠን ሁኔታዎች እንደሚያስተምረን እርግጠኞች መሆን አለብን። ከነርሱ ለመማር ጥንቃቄ ማድረግ አለብን።
2. እግዚአብሔር በማይታዘዙ ልጆቹ ሕይወትም ቢሆን ይሠራል፤ ይንከባከባቸዋልም። ውጤቱ ቅጣት ወይም የእግዚአብሔር ፍቅር እና ጥበቃ ሊያሳይ ይችላል። እግዚአብሔር ከእኛ ጋር በሚያደርገው ግንኙነት የርሱን የበላይነት ልንገነዘብ ፍላጎት እናሳያለን? እግዚአብሔር ሰዎችን፤ ወላጆችንና ጓደኞችን፤ ጠላቶችን ወይም ሁኔታዎችን ሊጠቀም ይችላል፤ ምሳሌ 15:5፤ ዕብ. 12:5። እግዚአብሔር የራሱን ሕዝብ አለመልቀቁን መረዳት የሚያስፈራና የሚያበረታታ ነገር ነው። ምንም እንኳ እግዚአብሔር ሕዝቡ በአስቸጋሪ ወቅት እንዲያልፍ ቢያደርግም እነርሱ ታማኞች ባይሆኑም እግዚአብሔር አይተዋቸውም።
3. እግዚአብሔር ራሱን በብዙ መንገዶች ይገልጻልናል። እኛም ይህን መንገዝብ አለብን፤ እግዚአብሔር ራሱን ለኛ የሚገልፅባቸው መንገዶች መጠበቅ አለብን፤ 1ቆሪ. 2:9-10፤ መዝ. 119:30። የእግዚአብሔር ሰዎች በመጀመሪያ የእግዚአብሔርን ክብር በሚፈልጉበት ጊዜ እግዚአብሔር ስህተታቸውን ወደ መልካም ሊለውጥ ይችላል። የእግዚአብሔር ሰዎች ስህተት የማይረታም ዓይነት አይደለም። ስህተት ከሠራንም በኋላ ወደ እግዚአብሔር ልንመለስ እንችላለን። እግዚአብሔር ይቅርታ ያደርጋልናል፤ እንደገናም ይመልስልናል። ምንም እንኳ ስህተት ብንሠራም እንደገና በአገልግሎቱ ሊጠቀምብን ይችላል።
4. እግዚአብሔር በመሥራት ላይ መሆኑን የሚገልፅ ምልክቶች መጠበቅ አለብን። በብሉይ ኪዳን ዘመን መንፈስ ቅዱስ በሰዎች ከመኖሩ በፊት እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል መኖሩን የገለጸው በብዙ ምልክቶች ነበር፤ ምሳሌ በደመና እና በእሳት ዐምድ፤ እንዲሁም በሚታይ ብርሃን። በአሁኑ ጊዜ እግዚአብሔር መኖሩን የሚያስታውሰው ሕዝቦችንና ሁኔታዎችን በመጠቀም ነው። ዋናው የርሱ ሥራ ምልክት ግን የመንፈስ ቅዱስ ዋስትና እና ጽኑ እምነት ነው። መንፈስ ቅዱስ ራሱ በእኛ ውስጥ ሰፍሮ የእግዚአብሔርን መኖር ያሳውቀናል። አብዛኛው ጊዜ እግዚአብሔር ምን እንደሚፈልግብን እናውቃለን፤ ከእግዚአብሔር ልዩ የሆነ ትዕዛዝ መቀበል አያስፈልገንም። በዚህም ምክንያት ቃሉን ማጥናትና ለመንፈስ ቅዱስም ለመታዘዝ ዝግጁ መሆን አለብን።

5. ስህተት ለሆኑ ነገሮች ያለን ምላሽ ምንድነው? እግዚአብሔር ትዕግስተኛ እንደሆነ ሁሉ እኛም ትዕግስተኞች መሆን አለብን። ነገሮቹን እንጂ ሕዝቡን ማውገዝ የለብንም። ሰዎችን እንዳንፈርድ መጠንቀቅ አለብን፤ እርሱ የእግዚአብሔር ሥራ ነውና። አነሳሳችንም ንፁህ መሆኑን እርግጠኛ መሆን አለብን ስህተት የሆኑትን ነገሮች ለማረም የምንችለውን ያህል መሥራት አለብን። አንዳንድ ጊዜ ይህ ማለት ስህተት ከሚያደርጉት ሰዎች መለየት ማለት ነው።

ጥያቄዎች

1. ጥንካሬያቸውን ሳያንሳና ድካማቸውን ሳይሸፍን የሌሎችን ሕይወት መዝገብ እግዚአብሔር የተወልን ለምንድነው?
2. እግዚአብሔር ሕዝቡን አለመልቀቁ የሚያስፈራ ነገር የሆነው ለምንድነው?
3. የእግዚአብሔር ልጆች ስህተት በሚሠሩበት ጊዜ ምን ልዩ ተስፋ ይኖራቸዋል?
4. በአሁኑ ጊዜ እግዚአብሔር ለሕዝቦቹ ፍላጎቱን የሚያረጋግጥበት ዋና መንገድ ምንድነው?
5. ስህተት ለሆኑ ነገሮች ያለን አቋም እርምጃ ምን መሆን አለበት?

ክፍል ስድስት

አጭር ማብራሪያ

አስቴር በ486 ዕክልበ በፋርስ አገር የኖረች አይሁድ ናት። ከ50 ዓመታት በፊት በግዞት የነበሩ አይሁዶች ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመለሱ ነፃነት ተሰጥቷቸው ነበር። አስቴር እና ያጎትዋ ልጅ መርዶክዮስ ወደ ኢየሩሳሌም ለመሄድ ካልፈለጉት ብዙ አይሁዶች ውስጥ ነበሩ። እግዚአብሔር ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመለሱ እድል ሰጣቸው። አብዛኞቹ ግን እምቢ አሉ። ምንም እንኳን አብዛኞቹ እግዚአብሔርን ቢረሱና ባይታዘዙም እግዚአብሔር ግን እነርሱን አልረሳቸውም። በዚህ መጽሐፍ እግዚአብሔር ለሕዝቦቹ ያደረገውን ጥበቃ እናያለን። በተለይ ደግሞ ከኢየሩሳሌም ይልቅ ሱላን ለወደዱ ሰዎች ያደረገውን ጥበቃ እናያለን።